

A
MAGYAR KATONA
ÚTMUTATÓJA

HASZNOS TUDNIVALÓK CSENDŐRÖK, RENDŐRÖK
ÉS LEVENTÉK SZÁMÁRA

IRTA:

VITÉZ VÁRADY GÉZA VIKTOR
PÁPAI PRELÁTUS, NY. M. K. HONVÉD VEZÉRESPERES,
PÉCSEGYHÁZMEGYEI ÁLDOZÓPAP

ÁRA: P. 1.20

MÁSODIK KIADÁS

FELELŐS KIADÓ: A SZERZŐ

MAY NYOMDA R.-T.

A
MAGYAR KATONA
UTMUTATÓJA

HASZNOS TUDNIV
ÉS LEVENTÉK SZÁMÁRA

IRTA :
VITÉZ VÁRADY GÉZA VIKTOR
PÁPAY PRELÁTUS, NY. M. K. HONVÉD VEZÉRESPERES,
PÉCSEGYHÁZMEGYEI ÁLDOZÓPAP

ÁRA: P 1.20

MÁSODIK KIADÁS

F E L E L

MAY NYOMDA

Varadi Géza
M. K. Honvéd Vezéresperes,
Pécs, 1919.
V. K. Honvéd

Nihil obstat.

DR. JULIUS FELBER
censor diocesanus.

Nr. 792.

Imprimatur.

Strigonii, die 23. Martii 1932.

DR. JULIUS MACHOVICH
vic. gen. archieppalis.

**Hász István dr. tábori püspök főpásztori szózata
e könyvecske olvasóihoz!**

Vitéz Várady Géza pápai prelátus, m. kir. vezéresperesnek: „A magyar katona útmutatója” című műve rendkívül érdekes tartalmával valóságos aranykönyvecske.

Főpásztori forró óhajom az, hogy e könyvecskében foglalt aranyigazságokat minden magyar honvéd, csendőr, rendőr és levante szívébe fogadja és lelke teljes erejével iparkodjék azoknak a fényében járni.

Mert csak így tudjuk a Kardot a Kereszttel összhangzásba hozni!

A krisztusi igazságok fényével és erejével szívünkben-lelkünkben, könnyűszerrel teljesíthetjük állásbeli kötelmeinket — lelkiismeretesen és becsülettel.

Amikor: „A magyar katona útmutatója” második kiadásában hódító útjára elindul, lelkem legmélyéről kívánom, hogy találja meg minden egyes magyar honvéd, csendőr, rendőr és levante nemes szívéhez és lelkéhez az utat és segítse őket nagy hivatásuk minél tökéletesebb betöltésére!

ELŐSZÓ

Irta : *Olysiói* és *Héthársi Gabányi János* tábornok

Hemerken Tamás, akit az egyházi irodalomban **Kempis Tamás** néven ismerünk, a XV. század elején, szerzetesi magányában elővette a lúdtollat és annak segítségével felemelte a lelkét Krisztushoz. Egymásután adta ki szebbnél-szebb irodalmi alkotásait. A „**De imitatione Christi — Krisztus követéséről**” — című könyvei ma is ezer és ezer példányban felfalálhatók a kolostorok halk celláiban és a vallásos világi emberek palotáiban, kunyhóiban egyaránt. A középkor véres háborúiban a katonák úgy őrizték tarsolyukban ezeket a könyveket, mint a szentséget. Kitünő szellemi termékek ezek! Kijelölik a lelki élet kódében imbolygó földi halandónak az utat, amelyen haladnia kell, hogy a tévedések, mulasztások és bűnök fertőjét kerülhesse és megközelíthesse az isteni Megváltót . . .

Ezek a gondolatok foglalkoztatnak most engem, amikor elolvastam **vitéz Várady Géza** pápai

prelátus, vezéresperes legújabb művének kéziratát. A kézirat címe ez: **A magyar katona útmutatója**. Valósággal vágyódom arra, hogy alcímként odajegyezzem: **Kempis Tamás: „Krisztus követéséről” című művének kiegészítője**. Lelki szükségét érzem annak, hogy Várady művét egyvonalba állítsam a XV. század megnevezett nagy egyházi írójának utolérhetetlen szellemi alkotásával, hiszen mindkettő egy irányt szab az olvasónak, mindkettő a **tévedés, mulasztás és bűn nélküli élet kalauza**. Amíg azonban Kempis Tamás főképpen csak **szerves-testvérei** számára írta meg műveit, addig Várady — csak a **katonák** elméjéhez és szívéhez szól. Uttörő munka ez, különösen itt, csonka hazánkban. Hiszen maroknyi honvédségiünk kötelékébe, Trianon miatt, úgy szólván csak azok az elemek kerülnek **önkéntes** jelentkezés útján, akik máshol elhelyezkedni nem tudnak, zsoldos honvédeink legnagyobb része nagyon korán megismerte a nyomort és hiányzik náluk az ethikai alap, mert a szülői házban ezt nem kaphatták meg. Abban a korban válnak katonákká, amikor a lélek még nagyon fogékony ugyan, de amikor az öntudat és az önálló megítélés már ébredszik. Az ilyen fiatal egyéneket nemcsak katonákká kiképezni, hanem, — erkölcsi szempont-

ból nevelni is kell — vitéz Várady könyve kitűnő segítség ebben az erkölcsi nevelésben, mert műveli a fiatal katona lelkét, miként a viharoknak kitett gyenge fát, erős támaszként védi és azt arra kényszeríti, hogy helyes irányban, egyenesen felfelé fejlődjék s megóvja az erkölcstelen és destruktív áramlatok romboló orkánjaitól. Már pedig ezek a mostani rettentő gazdasági, de különösen lelki sivárságban, állandóan ott tombolnak a katona körül.

A kiváló szerzőt, a hős katonai lelkészt, az érdemekben gazdag főpásztort, akinek már sok műve díszíti a magyar irodalmat, boldog örömmel és meleg szeretettel köszöntöm legújabb és valóban értékes könyvének megírása alkalmából. Meggyőződésem egész erejével óhajtom, hogy legyen ez a könyv a XX. század minden magyar honvédének táborig felszerelési tárgyaik között, miként a XV. század katonái Kempis műveit tarsolyukban hordozták . . .

És állítom azt is, hogy ha ezt elérniünk sikerül, akkor megfogytokoznak, sőt üresen maradnak a honvéd fogházak szomorú szobái . . .

Kedves bajtárs!

Te bizonyos azt kérdezed tőlem, hogy miért írtam meg a magyar hadseregbeli katonák részére e könyvecskét?

Megmondom. Amikor beléptél a hadseregbe, a legszebb, legdicsebb testületnek lettél tagjává. Nincsen a széles világon állás, mely nagyobb önfeláldozással járó kötelemeket róna tagjaira, mint éppen a katonai (csendőri, rendőri) állás.*

A katona hivatásával járó kötelmeinek teljesítésére gyarló emberi ereje nem elégséges, Isten segítségére van szüksége.

Miért is, kedves bajtársam, szívedben az erős hit tüze lobogjon. A vallás ad erőt kötelmeid hí teljesítésére; nincs önfeláldozás, nincs vitézség és semmiféle katonai erény, melynek nem a vallás lenne az alapja.

A legnagyobb Istenének” hatalma szerzi meg neked a győzelmet.

*) Az alábbiakban mindeme alakulatokat röviden katonai állásnak fogjuk nevezni.

Nem a mi erőnkben áll a diadal, nem a vitézeknek
karjától és kardjától függ egyedül!

Másik oka a könyvecske megszületésének az,
hogy megtanulhasd belőle, minő kötelmei
a királlyal, kormányzóval, hazával, előljáróddal
bajtársaidal szemben.

Végül a könyvecske megtanít arra, hogy önma-
gaddal szemben is vannak kötelmeid.

Ha szolgálati idő alatt megadod Istennek, ami
Istené, fejedelmednek, előljáróidnak, ami nekik
kijár, tiszteletet, akkor katonáskodásod
dogság és megelégedés fog honolni lelkedben, szí-
vedben.

A katonai állás méltóságáról.

Békeidőben minden polgár akkor élvezheti zavartalanul tisztességgel szerzett vagyonának gyümölcseit és akkor gyarapodhat vagyonában, ha vannak a béke felett örökdő emberek. E tiszteletreméltó egyéneknek osztályokra való sorozása által létesül a hadsereg és képezi a katonaságot. A katonaság nemcsak a polgárok vagyonát védi, hanem a haza felvirágoztatására s függetlenségének megvédésére is hivatva van.

E nemes hivatásnál fogva a hadseregbe csak a legények elejét, a szellemileg és testileg ép, életerőtől duzzadó ifjakat sorozzák be katonának. Nem is lehet az másképen, hiszen ezt látjuk minden nemzetnél s mi, magyarok, sem maradhatunk el e részben a többi nemzettől, nálunk magyaroknál is a katona van hivatva hazai történelmünkben tiündöklő hősi hagyományokat feleleveníteni, fenntartani és tovább fejleszteni, hogy a későbbi nem-

zedékek példájukat követve, újabb vitézi tettekre serkentessenek.

A katonaság által plántálódik át a köztudatba az önzetlenség, az engedelmesség és rendszeretet erénye, melyek a nemzet tekintélyét és nagyságát emelik. Mikor az ifju belép a hadseregbe, koránál fogva legfogékonyabb a lelke a hivatásából fakadó eszmék befogadására. A katonaságnál eltöltött évek kitörölhetetlen, soha el nem enyésző nyomokat hagynak az ifjú lelkében, bármilyen ruhát öltson fel később a polgári életben, vagy a szülői házhoz való visszatérése alkalmával.

Az egész művelt világon úgy gondolkoznak az emberek, hogy a katonai állás a legszebb, legdicsebb állás és tagjai az uralkodó s a nemzet kegyeltjei.

A történelem tanúsága szerint nemzetek ünnekei a föld színéről, az utókor mégis megőrizte hőseinknek nevét és még évszázadok elmúltával, jobban ismeri nevüket a jelenkor jeleseinél. Teljes joggal állíthatjuk, hogy a világ semmiféle állása nem követel nagyobb lelki és testi erőt, több okos körültekintést és bátorságot, fáradalmakkal járó erőkifejtést és kitartást, mint a katonai állás. Melyik állás van összekötve nagyobb veszélyekkel, az önmegtartóztatás erényeinek gyakorlásával, az ön-

feláldozásokkal összeforrt elszántsággal, ha nem a katonai állás? Vagy melyikben rejlik nagyobb hatalom és erő, amikor arról van szó, hogy a világot kiforgassuk sarkaiból vagy fenntartsuk a rendet és az áldásos békét?

A katona pusztá megjelenése már békeidőben is tiszteletet parancsol személye iránt, lévén ő öre a becsületességnek, az isteni és emberi rendnek a nemzetek életében; a katona örökdi a törvények betartása felett és erőssége a hazának.

Milyen lélekemelő látványt nyújt egy nagy hadsereg szemlélete? Ugy tűnik fel előttünk, mint ha a hadsereg fiai a teremtés kiválasztottai lennének, mozgásukban a legnagyobb összhang uralkodik, mintha egyetlen ember mozogna lábaival s kezeivel, mintha az egész kolosszusnak egy lelke lenne!

A katona legközelebb áll a trónhoz, hiszen annak oltalmazója s fenntartója. Az apostoli király, (kormányzó) a legelső magyar ember s a legelső katona, kiért minden honfi karja készen áll. Ő és a hadsereg egy test és lélek. A katona továbbá az isteni és emberi törvények oltalmazója, a trón öre s lelke a közbiztonságnak.

Amíg a polgártársak csendesen és biztos nyugalommal dolgoznak műhelyeikben, amíg a földmű-

ves a pacsirta dalolása mellett szánthatja földje barázdáit s munkája után nyugodtan hajthatja fejét pihenésre, addig a katona fárad és küzd a közjóért, ha kell életét és véréát adja hazájáért!

Tehát a katona hivatása a legfontosabb, a legelső s legnagyobb tiszteletet érdemlő hivatás, a katonát mindenütt s minden körülmények között elsőség illeti meg. Így volt ez a múltban s így kell lennie a jövőben is!

Szülőfalujában a katona a katonaságtól való elbocsátása után nagy befolyást gyakorolhat a környezetére; mint tapasztalatlan ifjú hagyta el a szülői házat, szülein és testvérein kívül alig érdeklődött valakinek sorsa iránt, de mily nagy változáson ment keresztül katonáskodása után, falujába való visszatérése alkalmával. A katonaságnál megtanulta a rendet és pontosságot, tapasztalt emberként áll otthoni ismerősei előtt, tanáccsal szolgálhat mindenben az otthonlévőknek.

Vajjon van-e még olyan állás, amelyet a katonával össze lehet hasonlítani? Nincsen, mert a katona önfeláldozása és önmegtágadása többre becsülendő bármely szolgáltnál, ő nem haszonlesésből vagy nyereszkeidésből teljesíti kötelességét, az ő tettei és állásának teljesítményei dicsőségteljesek, örökbecsűek!

Tisztesség, önzetlenség, éberség és bátorság a katona legszebb erényei, a hírnév az egyetlen jutalma erényeinek.

Ezért örökítették meg a katonák dicső tetteit az írók és költők egyaránt, kikre bámulattal tekint le a késő utókor. A nemzetek se feledkeznek meg soha hős katonáinkról s hogy az unokák példáikon felbúduljanak, szobrot emelnek dicsőítésükre. Árpád vezér, Szent István, Szent Imre herceg, Szent László, Nagy Lajos, Mátyás király, Hunyady János, II. Rákóczy Ferenc és Kossuth Lajos nemzeti nagyjaink szobrai eszünkbe juttatják, hogy vitéz és katona nemzet vagyunk!

Ifju katona barátom! Büszke lehetsz rája, hogy tagja lehetsz a magyar hadseregnek!

Jogosult-e a háború?

„Csak egy embert is a halálba taszítani bizonytalan dologért már nagy igazságtalanság, mennyivel inkább annyit, amennyi elvész a háborúban!

Szörnyű bűn is volna a katonáskodás s tilalmas gyilkosság a harcon esett ölés, ha gyűlölség vagy bosszúállás, a zsákmány és préda reménysége, az

uralkodás szertelensége volna az igazi célja a vitézkedésnek.”

A rablási vágyból és hírszomjából vívott háború nem fér meg az igazsággal, eloltja embertársaink szeretetét, kárára lenne a népek jólétének és nagyságának!

Igaz ügyének és nagy szüksége okának kell annak lennie, ha harcnak szegődik szolgálatába.

A katonának becsületes és Isten előtt kedves az állapota, mert az igazságnak, az Isten tisztességének, a bátorságos békének oltalmába viseli a fegyvert. Katonák nélkül a jámbor emberek bántódás nélkül nem tudnának élni, nem volna, aki az ártatlanokat megoltalmazná, ki a gonoszokat megzabolázza.

Természetünkbe oltott törvény ugyanis, hogy „szabad az erőszakot erőszakkal visszaütni”. S ha a dühös ebek, medvék, kígyók, farkasok s egyéb vadállatok ellen szabad oltalmaznunk magunkat, miért ne támadhatnánk fegyverünkkel a hazánkat pusztító, uralkodó fejedelmünket bántó ellenség és rablással kárunkra törő gonoszra? Ezek gonzságból ártanak s nem mint a vadak, természetük dühösségéből. Ha látjuk, hogy gyermekünket marta a kígyó, juhainkat széttépi a farkas, nemde öljük, ártalmatlanná tesszük őket? Miért tűrje el

a mindenkor uralkodó fejedelmünk, hogy az ellenség kegyetlenül marjon, rágjon, fogyassza az ő alattvalóit?

A gyöngé az erőset hívja segítségül, az erős pedig kell, hogy védelmére kelljen a megtámadottnak. A rombolás és jogtalan támadások meggátlására vagy elhárítására az erő és ész minden kigondolható fegyverét gyarapítjuk, százezreit állítjuk síkra a gyakorlott katonáknak, hogy fejedelmünk parancsszavára készen állva, bármely ellenséget visszaverjünk.

„Jó harcot harcoltam” — mondta szent Pál apostol is. S szent vallásunk bármennyire hirdeti is a szeretetet, bármennyire elítéli is a kihágásokat, a háborút nem kárhoztatja. „Ki karddal tör embertársára, méltó, hogy karddal toroltassék is meg”. Az embert alá kell vetni az igazság törvényeinek; ha a kiengesztelés, a jóvátevés minden más kísérlete meghiusul, a harc, a háború a végső eszköz, mely az igazság megbontott rendjét helyreállíthatja.

„A háborúban jogainknak szerzünk érvényt a hatalom útján. Valamint a fergeteg a légment, úgy a háború az emberi társaságot tisztítja meg a megfertőző kóroanyagoktól. Nem vérszomjas kegyetlenség a háború, hanem a megsértett jog

parancsolja, azt, aminek elégtételt kell szerezni. Jobb a tisztességes háború, mint a kétszínű barátság. Szent érdekek megvédő bajnoka, az Isten és az igazság ellen tusakodók öre a katona!”

A katona tehát, ha kell a férfijellem, az öreget, a nemes büszkeség izmosult szellemében az igazság és szeretet védelmére jogosan használhatja békében és háborúban egyaránt fegyverét.

A katonának mindenkor jusson eszébe az imádság, melyet a lovagkorban a keresztény lovagok felavatása alkalmával mondott az avató főpap, s éljen aszerint:

„Legszentebb Urunk, örök Isten! Ki egyedül intézője és kormányzója vagy e mindenségnek, ki az istentelenek gonoszságának elnyomására és igazság védelmére megengeded az embereknek a földön üdvös intézkedésnél fogva a kard használatát s akartad, hogy a nép védelmére katonaság létesíttessék, kérünk Uram, adj e szolgádnak, ki a katonaság rögzös pályáját önként választotta, szintén erőt és bátorságot a hit és igazság védelmére, add neki félelmedet és szeretetedet, az alázatosságot, a kitartást, az engedelmességet és türelmet, intézd minden dolgait úgy, hogy soha igazságtalanul meg ne sértsen, hanem, hogy a kardot az igazság és méltányosság védel-

mére használja s irántad való félelemben és öszinteségben szolgáljon Neked, hogy a gonoszok társaságát kerülje, előljáróinak engedelmeskedjék és minden kötelességét híven teljesítse.”

A katona hivatásáról.

A katona Istentől nyerte hivatását, Istentől való hittel kell új állásába belépnie s hittel is kell élnie.

„Minden dologra az Isten kegyelme és a hit szerinti élet szükséges” — mondja az Irás, tehát bizonyára jó ez a katonai életre is.

Fel tehát, emelkedjél fel hatalmas szárnyain a hitnek az Istenhez, aki mindenben segélyére van az ő benne bízóknak.

Mint minden hivatás, úgy a katonai hivatás is, ápolásra szorul. Ezt fejleszteni kell, sokba kerül, nagy áldozat kell hozzá. „Még aranyból sem lesz gyűrű, ha meg nem verik”, — tűrni és küzdeni kell, míg valamire jut az ember.

Miként senki se pihenhet meg önárnyékában, úgy senki se bízhatik a maga erejében. Éppen azért a katona se lehet el az Isten irgalmasságában való bizalom nélkül, az Ő kegyelmében való minden remény nélkül sem.

„Senki sem szántana, vetne, — mondja az Irás, — senki sem csépelne, kaszálna, ha reménység nem viselné, hogy haszna és jutalma legyen fáradságának. Senki sem igyekeznék előre menni a jóban, ha reménység nem biztatná, hogy hiába nem lesz az ő munkálkodása. Reménység által üdvözülünk.

E reménység csalódhatik az emberekben, mert hiszen „sokat ígér a világ, keveset ad”, tévedésbe ejtheti a legőszintébb barátot is, de nem az Istent, ki tökéletlen szerepet nem játszhatik, fogyatkozást nem ismer. Ő rendületlenül kitart melletted, teljes biztonságban tartja katonai pályádon csüggeteg lelkedet.

Bizzál hát Istenben, erejét kérd segítségül és eléred azt, hogy gyöngé életedhez egy fensőbb, egy isteni élet fűződjék, kérd az Istent és ugyan-csak megnyered támogatását.

Csak a hit nélkül tengődő katona nem tudja, hogy hová folyamodjék. Ő elhagyja az Istent és elhagyatva érzi viszont magát Istentől. Szíve az bűnös, a szenvedélyektől elfordult szív, hogy nem bízhatik többé.

A hívő és tiszta szív azonban könnyen bízik, ez nem csalt soha, bízik, hogy őt sem csalhatják

meg. Mert ami silány van az emberben, csak az van benne Isten ellen; ami magasztos, az mind Isten mellett van. S épp azért élhet talán az ember minden öröm nélkül, de nem az Istenben való bizalom és reménység nélkül, azért mondja Szt. Ágoston „Nughatatlan a mi szívünk, ben meg nem nyugszik”.

Katonai pályádon a meglegedésnek s boldogulásnak csillagát az Égben keresd, az erős és Isten iránti nagy szeretet hasson át téged.

„Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből”, s ha kell véreddel is, utolsó csöppje kiontásáig.

Hitednek szava, az önzetlen, a nagylelkű szeretet, tanítson meg önmagadat megtagadni, királyod és hazád szolgálatában magadat feláldozni, hogy pályádnak becsületét biztosító életre szert tehess.

S rendeljen bár nagyon sok küzdelmet számodra Isten, bízzál benne kitartóan, méltón töltsd be hivatásod helyét, fenséges tanítómestered legyen a hit, mindenható munkáspályádon az Isten iránti szeretet!

A katona vallásáról.

A katona életében elsősorban egynek nem szabad hiányoznia, a vallásnak.

Nem szabad a harcoló katonánál hiányoznia a vallásnak? Vallásnak a csatatéren? Hol törvénykivüliség uralkodik s hol igen gyakran sok minden csaknem a tisztesség rovására megy, sőt némelykor az emberiség megtagadja önmagát? Igen, a harcok katona szívét a csatatéren a vallás szent tüze hevítse, mert ha itt szünetelnek a törvények, az emberiség bizony könnyen kivetkőzhetik emberi mivoltából. Ugyan mi irányítaná a katonát ott, ahol semmitől sem kell félnie, csak az ellenségtől, mást nem hall, mint lelkiismerete szavát?

Nagyon természetes, hogy a vallás irányítsa a katona vitézi tetteit, az Istenben való élő hit, erős hit abban a jó Atyában, aki végtelen bölcs, jószágos és igazságos, aki mindenütt jelen van, kormányoz és megáld, mindent lát és hall és tudja még a legtitikosabb gondolatainkat is. Ez az erős hit ad bátorságot a harcosnak, erősíti és életeti őt, majd mérsékli és irányítja a csaták zajában, szóval uralja egész valóját. Mert abban a válságos órában, amikor a halál az élő emberrel

viaskodik, mi erősíti a lelket, ha nem az Istenben való hit, aki bölcs belátása szerint megtarthatja őt az életnek, vagy ha neki úgy tetszik a kötelességét teljesítő katona érdemeit dicső halála árán akarja megjutalmazni. A harctéren minden más bátorság, mely nem az Istenben való erős hitben gyökerezik, értéktelen.

A háború alatt, — így hallottam ezt egy, a legkritikusabb harcokban résztvett bajtársamtól elmondani, — olyan pillanatok állanak be, amikor úgy látszik, mintha minden elveszett volna és semmiféle emberi erő nem segíthet ki a fennforgó bajból. És mégis, ilyenkor a hívő katona egy felsőbb kéz irányító hatalmát érzi, érzi, hogy Isten az ő benne bizókat megbecsüli. Ez a biztos tudat megvívasztalja és megnyugtatja a harcos katonát.

Emberi természetünk legmélyén rejlik a hit, — még a legvadabb népek lelkében is, — hogy van és él felettünk egy jóságos és igazságos Isten, aki földi rendeltetésünk után, kinek-kinek megadja azt, amit érdemel, a jónak a jutalmat, a rossznak a büntetést. Az Istenben és a lélek halhatatlanságában való hit olyan régi, mint maga az emberiség, mely az erkölcs felé hajló emberi

természetben rejlik és édes üdvözítőnk, Jézus Krisztus tanításában, a kereszténységben fejeződik be annak teljessége.

Ha még oly különbözők is a vallásformák, abban mégis megegyeznek, hogy hisznek egy természetfölötti lényben és a halál után a lélek halhatatlanságában.

Ez a hit gyakran és legcsodálatraméltóbban a halálos ágyon nyilatkozik meg legjobban s az embert nem hagyja el az élet zajos forgatagában, még kevésbé nyugalmas napjaiban.

Innen van az, hogy a megváltás előtti időben népek közül sokan különböző formákban vélték megtestesülni, ami azonban bennünket keresztény érzületünkben semmiképen sem téveszthet meg. Egy magasabb természetfeletti lényben hisz mindegyik, a lélek halhatatlansága utáni vágy tölti be mindegyik szívét.

Ne hagyjuk abba ezt a fejtegetést. Nekünk Krisztus tanítását kell követnünk, s határozottan kimondjuk, hogy lelkünk halálunk után egy jobb, szebb és nyugodtabb örök hazába költözik, az ember megtalálja ott azokat, akik neki földi életében drágák és kedvesek voltak, meg-

kapja jutalmát vagy büntetését, aszerint, amint az isteni törvényeket megtartotta vagy lábbal tiporta.

Próbáljátok meg magatokat túltenni azon a gondolaton, hogy felettünk nem uralkodik egy jószágos Isten, egy jószágos Atya, és igazbíró s hogy halál után a teljes nirvana, a megsemmisülés következik. Mily sivár és nyugtalan az ilyen ember élete! Kísérelje meg csak elhitetni valaki önmagával, hogy földi szenvedéseit nem kárpótolja semmi, hogy a gonosz büntetlen, — az erény pedig megjutalmazatlan marad, — ennek vége rendszerint a kétségbeesés és öngyilkosság.

A természet csodálatos összhangjára vetett egyetlen tekintetünk meggyőz bennünket arról, hogy a természet lépten-nyomon a tökéletesség útján halad. Ennek a tökéletességnek utolsó láncszemét a teremtés koronája, az ember képezi.

És mily ~~vigasztal~~an lenne még csak elképzelni, hogy a ~~testtel~~ együtt a lélek is megsemmisül anélkül, hogy átmenne egy jobb, tökéletesebb állapotba! Nem semmisülünk meg, van lelkünk, mely az örök életre van hivatva; van túlvilág, van halhatatlanság, akár mint is erőlködik ez ellen a hitetlenek tábora. Van! Ez bizonyítja Isten

szava, a szentírás minden sora, minden betűje, ezt bizonyítja a józan ész; a bűn által el nem vakított lelkiismeret, avagy az évenként elhaló, de tavasszal újra ébredő természet. (Avagy azért küzdene, szenvedne annyit az emberi szív, hogy végiül korhadó hamvaival a férgeket hizlalná? Hogy végre a sír sötét gödrébe fuljon? Azért küzdene annyi lelkesedéssel, annyi önfeláldozással az ember s így a katona a szabadságért, hogy végre a sötét sírbolt örökös rabja legyen? Nem! Lelkünknek fönségesebb, magasztosabb a rendeltetése, Istentől ered, Isten képes csak őt kielégíteni!

Aki Istenben hisz és kívánja a lélek halhatatlanságát, az minden erejéből igyekszik Isten törvényeit betartani, úgy, ahogy ezt nekünk az Üdvözítő hirdette és tanította. Az Üdvözítő által hirdetett parancsnak teljesítése nemesítik az embert, következésképpen a derék katona lelkét és méltóképpen egy jobb és szebb életre készíti elő.

Vallás nélkül nem lehet senki jó katona. Vallás nélkül hiányzik nála a hadierények gyökere, a bátorság, elszántság, kitartás és a rettenthetetlenség a veszélyben.

Ezek az erények az Istenben való hiten ala-

pulnak: hogy Isten kiragadhat bennünket a veszélyből, s megtarthat az életnek, ha ez az ő szent akarata. A vallás megtanít bennünket imádkozni, hogy érzelmeinket a Mindenható Atyához ájtatos fohászok kíséretében küldjük vagy esdőleg kérés alakjában járuljon hozzá. Imádság által vallásos érzületünben megerősödünk s a Mindenható Istennel gyermeki tünk, miként ezt a fiú apjával szokta tenni. Aki csak veszélyben tud Istenhez fordulni imádsággal, ez nagyon letompítja imádsága hatását.

Még szórakozása közben, vagy örömteljes napjaiban sem szabad az embernek Istenről megfeledkeznie; a jóságos Istenhez bölcsőnktől kezdve a sárga fiú bizalommal kell lennünk, hiszen ő atyailag gondoskodik rólunk, szívünk első dobbanásától kezdve. Miért is a derék katona keresse fel gyakran Isten házát, ahol a pap a vallás áldásos voltáról szokott szólni az emberek szívéhez.

Ha a katona a szabad természetben az Isten szabad ege alatt van: még menetelés vagy gyakorlatozás közben se feledkezzék meg az Egek Uráról, hanem röptsen hozzá gondolatban néhány ájtatos fohászt, hogy adjon neki erőt és kitartást katonai kötelemének hű teljesítéséhez.

A vallás megköveteli tőlünk a jónak és erénynek gyakorlását, hacsak az ember nem akarja magát lealacsonyítani az állatok sorába; az erényt mindenekfelett szeresse az ember, a jót pedig önmagáért.

Vallás nélkül a hadsereg nem lehet erényes. A vallás betölti és áthatja a katona szívét a vígás, a rokonérzés, hála és elégedettség érzelmeivel, nemkülönben a hűség és engedelmesség érényeivel.

Vajjon e nemes tulajdonságok híján képes lenne-e a hadsereg az országban, a hazában fenn tartani a rendet; vagy háborút viselni a külelenség ellen?

Aki Istent mindenek felett szereti, aki akaratát mindenben teljesíti és lelkiismerete sugallatát követve abban Isten szavát hallja, aki a vallás szent érzelmeitől áthatva szívében annak tüze lángol, az biztonnyal betartja az ő törvényét és hűséges, nemes megelégedett, boldog katona lesz belőle.

Egy olyan hadsereg védelme alatt, melynek minden egyes tagja a hűség, engedelmesség, a fegyelem érényeiben és a vallásosságban egymás-

sal vetekedve versenyez, virul a haza, jólét és szerencse lakozik abban.

A vallásos hadsereg a haza és trón védő pajzsa a bel- és külellenség ellen!

A vallás áldásos voltáról...

Minden erkölcsnek alapja a hit, hit nélkül nincs erkölcs. Akinek szívét nem hevíti a hit, az nem fog ugyan megbotlani az egyenes úton és mások jelenlétében nem követ el helytelen dolgot, de mihelyt kötelességei személyi keresztek, ha mások nem veszik észre, alig bir ellenállni a kísértésnek s legtöbbször vétkezik.

Ellenben a vallásos és erkölcsös egyén mindig Istent látja szem előtt, szívében hordja a Mindenható Atyát, aki erőt ad neki kötelmei teljesítésére.

Ez a nemes kötelességérzet minden népeknél minden időben a legnagyobb vitézi tettekre sarkalja az embereket.

A vallásra a katonának sokkal nagyobb szükség van, mint más embernek, mert a vallás tanítja meg a katonát, hogy minden szenvedést és nélkülözést keresztényhez illő módon viseljen, sőt a halált se lássa szörnyűnek.

Isten létéről oly sok meggyőző, csaknem kézzel fogható bizonyíték van, hogy nem lehet ember, aki Istenben egyáltalában nem hisz.

Az Istenben való hittel össze van kapcsolva a túlvilágba való hit, s hogy Isten kinek-kinek jó vagy rossz cselekedete szerint jutalmat osztogat, vagy büntetést ígér.

Tehát a hit legfőbb indító oka a jónak s ha a túlvilágba s Isten igazságosságába vetett hit nem éltetné az embereket, nem állhatna fenn a társadalom, védtelenül maradna a sok gonosz emberrel szemben, kiket alattomos utakon való bujkálásuk miatt nem sújthatna a törvény ereje.

Egyesegyedül a vallás tarthatja fenn az embert az ő gyarlóságában, mert hit és áhítatos gondolatok nélkül, nincs ember fia, aki a kísértés pillanatában meg tudná állani helyét; minden pillanatban áldozatul esnák szenvedélyeinek.

Életünkben vannak pillanatok, amikor a gonosz szellem csapdájába akar bennünket teregni, amikor akaratunk ellenére valami titkos gyengeség vesz rajtunk erőt, elhagyatottnak érezzük magunkat és segítség után kiáltunk, hogy el ne merüljünk, szomorúan, lehangoltan és türelmetlenül írt keresünk fájdalomunkra s nem leljük meg azt seholsem. De megleljük a vallásban.

Szerencsétlen és sajnálatraméltó teremtés az, aki a megpróbáltatás szomorú óráiban csak saját erejében bíz, aki nem az imádságban keres vigasztalást s nem emeli ég felé tekintetét s reményteljes gondolatával nem az isteni gondviselésbe helyezi bizodalját; egyesegyedül csak a vallás és a gyermeki bizalom menthet meg benniünket a halálhozó kétségbeeséstől.

A katona éppen olyan érzésű ember, mint minden más egyéniség, ki van téve a kísértéseknek, s hogy meg ne inogjon, neki is szüksége van égi kegyelemre, mint más embernek.

Csak a vallás nyújthat hathatós támaszt és segílyt az életsorcsapásai ellen. A vallás által irányított lelkiismeret leghívebb barátja az embernek s tanácsait követve, soha le nem térhet az igazság útjáról.

A vallás által az erény fenségesebb, az önmegtagadás és önuralom gyakorlata könnyebb lesz. A vallás megőrzi az Istenség nevében a társadalmi rendet, egységet és megértést teremt a nemzetek között, megszenteli az uralkodók jogait és a törvényeket és kötelességükké teszi az engedelmesség erényét. A vallás tiltja a katonának, hogy félelemből, vagy földi nyereségvágyból meg-

szegje esküjét és óva inti az aljas hazugságtól.

A vallás ösztökéli és sarkalja a katonát, hogy környezetében békeszerető legyen, indulatait fékezze meg s látszólagos sértés miatt ne gúruljon dühbe, hanem megbocsátva, nyugodtan térjen napirendre a történetek felett.

A vallás nem tesz különbséget a személyek között, mindenkivel szemben tiszteletet hirdet, mely az embert felemeli s nemesíti. A vallás mindenkivel szemben s mindenkinek igazságot mely a nagy tetteknek, a felebarát s hazaszere-
tetnek alapja.

Amilyen mértékben védi a vallás az embereket, époly szigorú mindenkivel szemben; a hatalmasok, gazdagok vagy szegények, közkatonák vagy hadvezérek előtte egyenlők, mindegyiknek cselekedeteik szerint egyenlő mértékkel méri az igazságot, rangkülönbség nélkül halmozza el őket kegyelmével és lelki megnyugvást plántál a szívekbe, ellenben a gonosszal érezteti a lelkiismeret furdalásait.

Elvitázhatatlan igazságként kell kijelentelnünk, hogy a hívő és vallásos ember soha rossz ember nem lehet.

A vallás a katonánál főképen a kötelesség

teljesítését kívánja előtérbe helyezni. A jószágos Isten nem kívánja a katonától, hogy térdre borulva órák hosszat imádkozzon, miként ezt a papnak vagy más hívőnek, kik erre ráérnek, kötelességük megtenni.

Szolgálatában közben a katonánál elég egy röpke fohász a jó Istenhez, hogy vallásos kötelmeinek eleget tegyen és ha a háborúban kezdődik az ütközet, egy tekintet az ég felé, már erősíti a katonát a megvívandó harcra. Az imádság ereje nem a szavakban, mint inkább az imádkozó szándékában s érzelmeiben rejlik. Megesik, hogy egyik-másik hetvenkedő katona neveti bajtársát vallásos kötelmeinek teljesítése miatt. Az ilyen gúnyolódással és ízléstelenséggel szemben egész embernek kell magát mutatnia a katonának, mutassa meg, hogy a csipkelődéseket semmibe se veszi, mert hiszen lelki erősség nélkül nem gyakorolhatjuk az erényeket. Aki nem tudja magát túltenni a csípős megjegyzéseken, az gyenge jellemű s nagy tettek véghezvitelére képtelen egyéniség. Megvetésre méltó egyéniség az, aki embertársát vallásos kötelmei teljesítése miatt kigúnyolja, hiszen a vallás bölcsönktől kezdve egészen a síríg kísérő jó barátunk, a vallás a szomorúak és szegények vigasztalója, a társadalmi rend fenntar-

tója, mely jótékony hatását még azokkal szemben is érezteti, akik őt félreismerik.

A vallás enyhíti a durva erkölcsöket, de sohasem gyengíti a katona bátorságát, ellenkezőleg nincsen nemes cselekedet, melynek a vallás ne lenne kezdeményezője.

A KATONA KÖTELMEIRŐL.

A katonai kötelmekről általában.

Kötelmeknek nevezzük bizonyos szükségképen való megtevését vagy abbanhagyását, melyekre bennünket a lelkiismeret, a természet vagy a fennálló törvények köteleznek, melyeket minden egyes ember Isten és embertársaival szemben megtenni köteles.

A természet megtanít bennünket mindarra, mivel tartozunk Istennek, minő kötelmeink vannak szüleinkkel szemben, a szülőknek gyermekei iránt s hogy miképen kell viselkednünk a rokonok iránt.

A lelkiismeret eszünkbe juttatja mindazt, mivel tartozunk önmagunknak, s hogy mit szabad s mit nem szabad megtennünk embertársainkkal szemben.

A tapasztalat és a világnézet megtanít bennünket arra, miképen viseljük magunkat a különböző korosztályú embertársainkkal szemben, mit

kell tennünk, ha szerencse, szerencsétlenség, avagy kitiüntetés éri őket, vagy minő tisztelettel legyünk a másik nem iránt, szóval mire köteleztünk, hogy eleget tegyünk a társadalomban fennálló illemszabályoknak.

Vége a törvény megtanít bennünket arra, minő kötelmeink vannak a hazával szemben, minő érzelmekkel legyünk az uralkodó felkent személyét illetőleg s hogy minő köteles tisztelettel viseltessünk polgártársaink iránt.

Minden tisztességes és becsületes embernek be kell tartania e kötelmeket, mi sem mentesíti ezektől őket, sem a szegénység, sem a gazdagság vagy egyéb más dolgok.

Mivel minden egyes polgár jogokat élvez az társadalomban, szükségképen fennforog a kötelesség úgy az egyes, valamint a polgárok összességére nézve, hogy a törvényeket betartsák, ellenkezőleg nem élvezhetik annak előnyeit sem.

Ami a katonát illeti, bizonyos esetekben nehezebbek és szigorúbbak a kötelmei a polgárok kötelmeinél, mert őket a polgárok sokaságából a törvény választja ki a haza, az uralkodó s a polgártársak megvédésére.

Ünnepélyes esküje a katonát arra figyelmeztet

teti, hogy esküjének legfőbb nyomatéka a katonai kötelmek pontos teljesítésében rejlik, és e kötelmek szigorú teljesítése felett való elmélkedése, kell hogy annak beismerésére vezesse őt, miszerint a kötelességüket nem teljesítő katonákkal szemben a fenytékek alkalmazása szükséges.

A hazaszeretetről és a haza megvédéséről.

Még a bábeli nyelvzavarban is imádandó az isteni gondviselés, hogy az emberek szétszóródása után őket nyelvek szerint családokká engedte tömörülni, hogy ezáltal még inkább megfeleljenek hivatásuknak. Jóllehet egy Atyának vagyunk a gyermekei és a teremtményei s így minden embertársunk iránt egyforma szeretettel tartozunk lenni, de azért mégis jobban kell szeretnünk azokat, kikkel testvéri kötelék, faji vagy nyelvrokonság, ősi hagyományok, jó vagy balszerencse köt össze bennünket. De nem is lehet ez másképen. Jól mondja ezért Kölcsey, hogy minden állat keres magának fekhelyet, minden madár fészket, hová nappali vergődése után visszatar s vajjon csak az emberre nehezedne a sorsátka, hogy vándorolni legyen kénytelen? Isten

egy szívnek egy keblet teremtett s így egy embernek egy hazát adott. Éppen azért az isteni gondviselés a szeretet láncával köti szülőföldjük talajához az embereket. „Édes emlékezet, megszokás és szeretet összeforrt érdekei teszik a szív előtt kedvessé”. (Kölcsey.) Island jégsivatagának épp úgy vannak lakói, mint Afrika homokpusztáinak.

A föld minden népe szereti a rögöt, melyen született. Ki boldogabb, mint az eszkimó rideg hazájában? Mik neki a mi éghajlatunk virágai? A mi modern palotáink az ő füstölő odui mellett? Az arabus soha nem tudja elfeledni tevéit, kutyáit, főképp paripáit, folytonos vándorútjainak hű társait!

Művelt népeknél a hazaszeretet szent tüze csodákat képes művelni, a hazai rög iránti vonalmat Isten oltotta az ember természetébe, hogy az a legszebb erényévé váljon s nélküle egyetlen valódi erénye sincs.

E nemes szenvedélyből kifolyólag minden polgárnak szent kötelessége hazáját szeretni, veszély esetén azt minden erejével megvédeni a bel és kül ellenség ellen.

Minden nemzetbeli szívében él ugyan a hazaszeretet, a magyar ember szívében azonban erő-

sebben lángol a hazai rög iránti szeretet tüze minden más nemzet fiánál. Míg mások elhagyva hazájukat, ott is jól érzik magukat, ahol jól meggyen dolguk — „ubi bene ubi patria” — addig a magyar csak ott érzi magát boldognak, ahol bölcsője ringott, hol először pillantotta meg a napot, ahol édesanyja kis kezeit összetéve először tanította meg a „Miatyánkra”. Ha a magyar ember kénytelen elhagyni hazáját, könnyes szemekkel tekint vissza a koszorús tölgyekre és a verőfényes hegyek bércére.

Ugyan miben áll az igazi hazaszeretet? A hazai rög szeretete mellett tiszteli annak törvényeit, minden berendezésében és amikor különösen kimutatja szeretetét uralkodó királya (kormányzója) iránt. Legyen az ország még oly nagy, a hazaszeretet egy családdá tömöríti annak fiait, rokonok gyanánt kell egymást szeretniök. Mikor a polgár hazája törvényeire felesküszik, igéri, hogy minden egy polgártársáért akar dolgozni, vagy ha a sors úgy hozná magával, együtt szenvedni.

A haza iránt táplált szeretetét minden egyes polgár még foglalkozása szerint is kimutathatja, egyik kisebb, másik nagyobb áldozatot mutat be hazájának oltárán. A művész ernyedetlen szorgalmával

dolgozik műtermében, hogy hazájának dicsőséget szerezzen, a kereskedő és iparos igyekszik hazáját vagyonnal gazdagítani, a gazdag anyagiakban hoz áldozatot, mindezeknél a katona áldoz legtöbbit a haza oltárán, ő hazája jóvoltáért önmagát áldozza fel. A katona nem nézi keserves szemekkel a hon veszedelmét, nem várja be összedugott fejjel, mint a nyáj a zivatart, — hazája első szavára honért, királyért küzdelemre bátorodik, fegyverével élet-halálra megvívni kész.

Amit a ház népeiért, családjának megmentéséért lángoló atya megtesz, mikor kigyúlt házában tízes üszkei közé rohan, hogy még megmenthető legrágábbjait, tejét, gyermekeit kiragadhassa, azt cselekszi meg, mikor hazánk édes földjén ellenség tapos, pusztít, a katona.

„Ne féljete!” — hangzik tette kész nyílt szava — ügyetekért megküzdöm én, hajatok szála se görbüljön meg!”

„A katona védelemre lelkesül, tűzbe rohan, hősként, hazája szent kincséért életével, vérével áldozik, bárhová hívja is a harci riadó”.

Ez a legnagyobb fokú megnyilatkozása az erénynek, amikor kiteszi magát a legnagyobb veszélynek, ha kell, még életét is, és feláldozza magát a közjóért.

Igaz magyarhoz illő módon mutatod ki tehát hazád iránti szeretetedet, amikor sietsz belépni a hadseregbe, hogy veszély idején hazád megmentésére még életteddel is kész légy adózni.

Az önfeláldozásnak e neme mindenkor csodatárgya volt a világ minden népe és nemzete előtt!

A hazaszeretet erénye az emberek legősibb erénye. Ezt a nemes szenvedélyt Isten oltotta be teremtéskor a szívébe és abban az időben kezdett ez legelőször megnyilvánulni, amikor az emberek nemzetekké kezdtek tömörülni, amikor összefogtak s törvényeket alkottak vagyomuk megmentésére és kötelezték magukat, hogy ezeket a törvényeket meg fogják tartani. Ez idő óta évszázadok múltak el és a mai napig senkinek sem jutott eszébe ezeket az ész és igazság-követelte szerződéseket alapjában megingatni, még kevésbé megdönteni.

Aki magát ezek teljesítése alól mentesíteni akarná, az államnak kötelessége az ilyen polgárt minden jogától megfosztani s az állam kötelékéből kitaszítani.

Hazánk földjét gyengéden kell szeretnünk, melyen születünk, tudva, hogy e szentelt hazában imáinkhoz, könnyeinkhez minden sírgödör, viga-

szunkhoz minden fájdalom, védelmünkhöz minden gyengeség igényt tart, készséggel siessünk annak védelmére, igen itt vannak szüleink, öregapáink, rokonaink s barátaink sírhalmai, melyekhez kegyelettel ragaszkodunk. „Ez a föld, melyen annyiszor apáink vére folyt; ez melyhez minden szent nevet egy ezredév csatolt!”.

„Itt küzdtenek honért a hős Árpád hadai;
Itt törtek össze rabigát Hunyadnak karjai.
Ez éltetőd, s ha elbukál, hantjával ez takar.
...e kívül nincsen számodra hely,
Áldjon vagy verjen sors keze, itt élned,
hálnod kell.”

Szeretnünk kell hazánkat, mert szegény vagy gazdag egyenlő mértékben élvezzi a haza által nyújtott előnyöket és jogokat s egyenlő módon védi meg őket a rajtuk esett sérelem vagy őket ért méltánytalanság ellen.

Mindenkinek rang- és rendkülönbség nélkül egyformán kell a hazát szeretni és törvényeit betartani. Hódolattal kell lennünk az uralkodó (kormányzó) személye iránt, tiszteletben kell tartanunk ősapáink szokásait, követnünk kell őket a hazaszereteten. Az általuk nyújtott példák tün-

dököljenek előttünk s különösen mi, magyarok, a vitézség és bátorság erényében magyarokhoz illő módon utánozzuk és kövessük őket.

Hálátlanság lenne tőlünk, ha a hazáért elvært őseink hőstetteiről megfeledkeznénk, ha az utókor számára nem örökítenénk meg emléküket szobrokkal, hogy a későbbi unokák példájukon felbúzdulva hasonló vitézi tettekre serkentessenek.

A KIRÁLY (KORMÁNYZÓ), HAZA ÉS A TÖRVÉNY IRÁNTI KÖTELES TISZTELETRŐL.

a) a zászlóra tett esküről.

A katona életében legszebb, legünnepélyesebb pillanat, amikor felesküszik a zászlajára. A zászlóra tett eskű alkalmával Istent hívja a katona tanúbizonysággul, hogy az, amit mond, vagy cselekszik, olyan igaz, mint ahogyan egy Isten van az égben, aki mindent tud és lát, még legtitkosabb gondolatainkat is. Eskű alkalmával a felemelt kézen a kinyitott három ujj a teljes szentháromságot jelenti, a bezárt kettő pedig a testet és lelket és az ebbeli szertartás annyit jelent, mintha minden egyes katona mondaná akarná, hogy „az Atya Isten töröljön ki az élők sorából, a Fiú Isten kiontott szentséges vérének érdemeiben ne részesüljek s a Szentlélek Isten vonja meg tőlem minden kegyelmét: testestől-lelkestől vesszek el, ha eskűmet meg nem tartanám”.

A csata hevében magasra emelt zászló a katonát legszentebb kötelmeire figyelmezteti, hogy Istenért, a hazáért s a királyért még életével is kész legyen adózni és minden veszéllyel dacolva, teljes erejével törekszik a győzelmet kivívni és zászlójának becsületet szerezni.

A zászló a hazát jelképezi: A haza fogalmával a király (kormányzó) iránti hűség és szeretet olyannyira össze van forrva, hogy amikor a katona zászlajára feltekint, nem gondolhat másra, csak hazájára, legfőbb Hadurára és esküjére. Zászlaja alatt a katona megleli hazáját és otthonát. A zászló a jegyese, kinek hűséget, szeretetet és engedelmességet esküszik és annak semmiféle körülmények között nem szabad árulójává lennie, azt hűtlenül elhagyja.

A zászló becsülete egyszersmind az ő becsülete. Zászlójának hírneve egyszersmind az ő hírneve s legfőbb büszkesége; annak érintetlensége felett örködni legfőbb kötelesség. A zászló becsülete ellen intézett minden támadást kötelessége megtorolni. Ha pedig veszélyben forogna zászlaja, tudnia kell, hogy zászlajával a haza is veszélyben van; halált megvető bátorsággal, gyors elhatározással siessen annak megmentésére és kész legyen utolsó cseppvérét feláldozni, mintsem, hogy kitegye magát a

szégyennek, hogy azt elveszítse. Ezekre esküszik a katona — s esküje elégséges a hőstettek megvalósítására.

Rendíthetetlenül kell tehát bíznia az embernek saját jellemében, hogy adott szava által jövődő magaviseletének megnyilvánulását irányítsa s biztosítsa.

Melyik ember az, aki nem érezné magát vérisértve, ha azt mondanák neki, hogy nem kell az esküd, avagy esküdre nem adok semmit. E kételkedő szavak által, ugy-e bár, támadást intéznénk az ember becsülete ellen. Esküje alkalmával a katona Isten nevét hívja tanúbizonyosággul, becsületszavát adja, hogy hazáját és felkent királyát (kormányzója) személyét híven akarja szolgálni és zászlóját soha el nem hagyja és az ellenséggel hazája ellen soha szövetségre nem lép.

A haza törvényei, a becsület és a józan ész diktálja a katonának, hogy esküje által a hazának szolgálatot tegyen. Nagyon gyenge lenne annak a katonának hazája iránti szeretete, aki vonakodnék felesküdni, mi egyet jelent a hazaárulással.

Kimondhatjuk bátran, hogy az eskü a legbiztosabb záloga a hadseregben a kölcsönös bizalomnak.

„Esküszöm”, — mily titokteljes egy szó ez, mily végtelen nagy becsületet tételez fel ennek az egyszerű szónak kimondása és elhangzása a katona ajkairól!

Alig hangzott el a fontos szó a katona ajkairól, az ifjú katona máris megnyerte bajtársainak és előljáróinak bizalmát s veszély idején e bizalom folytán a legfontosabb helyre állítják. Az ő kezében van letéve a haza és az otthonmaradt polgártársak sorsa, miért is senki sem aggódik a jövő iránt, mert az ifjú katona derekasan őrködök felettük, ő tetőtől-talpig egész ember lévén, aki esküje által kötelezte magát, hogy megvédi hazáját, a fennálló törvényeket és királya (kormányzója) felkent személyét, ő felesküdt a zászlajára!

Az a katona, aki esküjét híven megtartja, nagy megbecsültetésben részesül embertársai előtt Isten áldása kíséri őt s nyugodt a lelkiismerete.

b) Az esküszegés következményei.

Az a katona, aki képes lenne esküjét megszegni, nagyon kevésre becsüli önmagát, mert lelkiismeret hiányában e tette által megfélemlítik kötelmeinek teljesítéséről, megfélemlítik felkent királya személyéről, hazájáról és Istenéről,

akit esküje alkahnával tanúbizonysággal hitt fel arra nézve, hogy esküjét híven megtartja.

Aki kötelessége ellen cselekedve, hűtlenül elhagyja zászlaját, előre megfosztja magát jövőendő szerencsájától s nem csodálkozhatik azon, hogy életének hátralévő napjai lelkiismeretfurdalással telnek el, ha bajtársai részéről a megvetés tárgya lesz, s majdan az igaz Isten büntetését se kerülheti el.

Ugyan miféle indok foszthatná meg a katonát józan eszétől, hogy rászánja magát a szökésre? Talán a vágy, hogy hozzátartozóját viszontláthassa? vagy hogy kivonja magát a katonai kötelezettség alól, mire a hazának minden polgára köteles? A becsületérzésnek ha csak egy szikrája van a lelkében, ilyen indok miatt nem szabad esküjét megszegnie. Bizonyos visszaretten az esküszegéstől, amikor hazája jólétére gondol s meguralja magát, hogy egy ideig távol kell lennie szeretteitől. Önmagát legyőzve és megvigasztalva, ha józanul ítéli meg a helyzetét, azt fogja mondani:

„Mi történnék a hozzám tartozókkal, mi lenne belőlem, s mi lenne a hazából, ha minden egyes a hazáját megvédeni köteles katona esküszegő

lenne, s békés polgárai a hazának védtelenül elhagyatva itt állának?

Avagy talán a szolgálat egyhangúsága vagy a katonai élet nehézségei készítenék a katonát zászlaja elhagyására? Ez alig hihető. Hiszen ezren és ezren vannak a katonák között, akik örömmel viselik el az egyhangú katonai szolgálatot és annak nehézségeit, az esküszegő katona lelkileg nagyon alatta áll bajtársainak, akik jókedvvel szolgálnak a zászló alatt, amelyre felesküdték és büszkék arra, hogy hazájuk jóvoltából alávethe-
tik magukat a terhes szolgálatnak. Vagy talán azt gondolja a kötelesség teljesítése alól kibúvó, bajtársait és zászlaját hűtlenül cserbenhagyó katonára, hogy máshol türhetőbb élete lesz?

Nézzük csak a magát szabadnak érző esküszegő katonának további élete folyását!

Ugyan miféle ember lehet az, ki gonosztevő módjára járatlan utakon céltalanul bolyong, aki éjjel-nappal, viharban és esőben félelemmel el-
telt szívvel, borús homlokkal kóborol ide s tova? Ez már nem az a katona, akinek szíve lángolt, aki büszkén forgatta a fegyvert kezében és büszkén járt-kelt bajtársai között, ez már a törvényektől irtózó szerencsétlen szökevény, aki fél a törvény szigorától és szívében titkon vágyódik ott-

honi tűzhelye után. Az ilyen szerencsétlen nem tudja, hogy lépten-nyomon balszerencse és szégyen kíséri őt utain; nem is sejti az esküszegő, hogy szülőfalujában nem várják többé örömök, hogy elhidegült már vele szemben mindenki, sőt a testvérei is és nem várja ölelő karokkal az édesanyja, a zászlaját hűtlenül elhagyó, esküszegő fiát!

Borzalommal eszmél ezeknek tudatára, amikor a szülei házban titokban történő visszatérését összehasonlítja egy derék katonáéval, aki szabadsága, vagy szolgálati idejének leteltével eleget téve hazája, királya iránti kötelezettségének, tér vissza övéihez. Ez emelt fővel lépi át az apai ház szeretett küszöbét, a várt vendég jókedvet és örömet hoz falujába; minden egyes falubeli földije meleg kézzsoritással üdvözlö a derék katonát.

Milyen másképen van ez a szökevényel? Őt csak a szégyen kíséri, övéi reszketnek miatta, az öszfürtű apa elpirul szégyenében, amikor megpillantja szerencsétlen fiát, a szerető anya pedig siratja alávaló gondolkozású, eltévedt esküszegő fiát.

„Isten hozott” helyett a szülei házba belépő szökevényt megvetéssel fogadják, nyugtalan lel-

kiismereti furdalása miatt szemlesítve áll meg. Barátai gúnymosolyával találkozik, hiszen ezek valamennyien átérzik és annak tudatában vannak, hogy a hazának katonára van szüksége és az esküszegőt nem tűrik meg körülükben, aki megfelelkezve önmagáról, kötelmeiről, hűtlenül elhagyja zászlaját. Reszket, amikor tudatára ébred, hogy ha már szülei és hozzátartozói részéről ilyen megvető bánásmódban részesül, minő elbánásban lesz része azok részéről, kikhez nem fűzi vérségi kötelék?

Ezután kezdi csak belátni hibáinak borzasztó nagyságát, de már késő, mert a törvények által a visszatérésre szabott rövid időt be nem tartotta, legnagyobb szigorral ülnek felette törvényt, most már mához kezdjen, mi lesz belőle? Isten igazságosságára gondol, aki semmiféle bünt nem hagy megtorlatlanul és lelkiismereti furdalások gyötörrik a szerencsétlent.

Ahelyett, hogy bűnbánólag visszatérne elhagyott zászlajához, és elvegye méltó büntetését, a büntetéstől való félelem és álszégyen elvakítják őt.

A szerte szállongó kósza hírek elhíthetik vele, hogy rejtekhelyét már felfedezték, s hogy az igazságos büntetésétől megszabaduljon menekülni

kénytelen, de hol nem érheti a törvény ereje? Rá kell magát szánnia arra, hogy meneküljön hazájából, akár a gyilkos, vagy a gyujtogató. Önmagát száműzve, idegenben keres kárpótlást az önokozta szerencsétlenségért s azok köréből kénytelen magát kiragadni, akikkel gyermekkor óta együtt élt, akikkel együtt taposta édes hazája földjét s ahol ősei hamvai nyugosznak.

Az idegenben kenyérért és munkáért kénytelen koldulni, hogy megélhetését biztosítsa, itt ráér gondolkodni afelett, hogy összehasonlítsa jelenlegi sanyarú helyzetét az előbbi gondtalan katonai étellel, melytől könnyelműen megvált. Egyideig megélhet ugyan a keresetéből, kap munkát, de csakhamar megtelik szenvedésekkel az öntöltötte keserű pohár. Csakhamar feléled benne a honvágy, látni akarja hűtlenül elhagyott hazája rögeit és szeretetteit, látni akarja azokat a hantokat, ahol könnyebben gyógyul a seb s enyhébb a fájdalom. E varázserőtől, melynek titka a „haza” szent fogalmában rejlik, nem tud megszabadulni és így szenvedés és gyötörődés a katonaszökevény sorsa!

Van még egy másik neve a megfutamodásnak, amire egy katona sem gondolhat borzalom nélkül, — s ez az ellenséghez való átpartolás, —

Nagyobb és gyalázatosabb büntényt még csak elképzelni se lehet, amikor a katona legnagyobb veszély közepette hagyja cserben bajtársait, az ellenséghez való átpártolás útján, hazájának, királyának s bajtársainak lesz árulójává. Ha a nyomor és szenvedés a hazájából megszökött szökevénynek osztályrésze, ugyan mit érezhet vagy minő sors várhat az ellenséghez átpártolt katonára? Se Isten, se emberek részéről nem számíthat itt a földön irgalomra! Lelkiismeretfurdalás, szégyen és keserű bánat ostorozzák és követik őt, mint az árnyék az embert mindenüvé. Isten büntetésén kívül az ellenség megvetése követi, mert az ellenségben is él ám a tudat, hogy az áruló megvetést érdemel.

Semmiféle mentőkörülmény sem hozható fel a szökevény védelmére, nem a szülői házhoz való vágyódás, nem a szolgálat nehézsége vagy a szigorú bánásmód, ezek az apró-cseprő fájdalmak nem lehetnek okozói a leggyalázatosabb bűnnek, a szökésnek. A szökésnek valódi oka a katona megfontolatlanságában és restségében rejlik!

Ha e két bűn uralja a katona lelkét, csakhamar készen van a büntények elkövetésével és nem kételkedhetik senki annak a régi igazság-

nak valóságában: hogy a szökevény nemcsak rossz katona, hanem egyszersmind rossz ember is.

c) Az árulás bünténye.

Minden ember szíve mélyéből utálja és megvetően ítéli el az árulást, különösen a katonának kell azt teljes szívéből és lelkéből utálnia, kinek egész élete önmegtágadás, önzetlenség s egész életében a nyíltságnak kell visszatükröződnie. Akik ismerték és szerették az árulót, ezek számára jobb lenne, ha meghalt volna; az áruló családjára nézve és a hazára nézve is üdvösebb lenne, ha meg se pillantotta volna a napot, mert hiszen eladta a becsületét, testét és lelkét és mindent eladott, ami e földi életben szent volt. Megfosztotta magát az édesanyja áldásától, meg hazájától. Az árulónak az életben már nincsenek barátai és rokonai.

Az áruló esküdt ellensége hazájának s a közjónak, polgártársai életének és becsületének. Százszor alattomosabb ellenség a fegyveres ellenfélnél, mely becsülettel küzd; rettenetes bűne annál irtózatosabb és átkozottabb, mert alattomosan működik, aki pénzért eladja és hóhérkézre juttatja testvére életét, aki gonoszok módjára baj-

társai szabadságát, életét és becsületét áruba bo-
csátja.

Az árulást semmi sem teheti jóvá, a megbá-
nás nem törülheti ki bűnét emlékezetéből, ha még
oly számos esztendő pörgött volna le élete rokká-
ján, ha még annyit szenvedett volna, az árulás
bélyegét élete utolsó lehelletéig homlokán viseli.
Büntettének emléke családjá rovására évezrede-
ken, még halála után is fennmarad; az utókor
azt szájról-szájra adva elrettentő példaként örö-
kíti meg.

A katona a hadifogságban.

A katonával, ha hősiesség magatartása és vitéz-
sége dacára megesezt a baj, hogy hadifogságba
került, nem szabad csüggedőnek és kishitűnek
mutatnia magát, hanem összes lelki erejét össze-
szedve férfihez illő módon viselje el a fogságban
felmerülő szenvedéseket.

Az ellenség földjén minden szem a hadifog-
ságban lévő katona felé irányul; legfőbb törek-
vése oda irányuljon, hogy ne kövessen el olyas-
mit, ami a katona emberi méltóságát lealacson-
nyítaná, vagy a katona becsületével nem lenne
összeegyeztethető. Mert hiszen a fogság csak rö-

vid időre szakította ki bajtársai köréből és édes
hazája földjéből, ő mindig csapatteste kötelékébe
tartozik, ha még oly messze van is tőlük, bajtár-
sai sohasem fognak róla megfélemedezni. Polgári
vagy katonai jogai még a fogságban se évül-
nek el.

Istenben vetett bizalommal és türelemmel vi-
selje el fogságában a netalán méltatlan bánás-
módot, a jóságos Atya ad mindig erőt szerencsét-
lenségünkben, hogy sorsunk felett ne essünk két-
ségbe.

Fogságból való visszatérése után a haza és
katonai felsőbbsege kárpótolni fogják minden-
ben; gondoskodnak előléptetéséről s megilletett
kitüntetéséről, mert édesanyánk, a haza, gondo-
san örökdi az ő fiait felett.

Még hadifogságban is adódik alkalma a derék
katonának, hogy kimutassa hazája iránt való sze-
retetét és ahhoz való ragaszkodását. Ugyanis, ha
visszautasítja az ellenség tiszteletlen ajánlatát,
melyek katonai erényeiben, bátorsága és becsü-
letében igyekeznek őt megingatni. Hazája és baj-
társai iránt való szeretet és tiszteletből, minden
ilyenfajta kísérletét az ellenségnek férfiasan uta-
sítsa vissza, inkább válassza a halált, mintsem
esküszegő legyen. Szent Pál apostollal kell tartá-

nia a fogságban lévő katonának, Miként a nemzetek nagy apostola üldöztetése alkalmával szólott: „misem választ el Krisztustól, sem az üldöztetés, sem a fenyegetés . . .”, úgy a derék katona kitart minden megpróbáltatás és szenvedés ellenére hűségesen zászlajára tett esküjére.

Ahíttas kitartása a katonának még ellenségeiben is bámulatot kelt és vele szemben készíti őt, hogy iránta tiszteletet tanúsítson. Ellenben a kislelkű és becsületéről megfélemedező, áruló katona meggyalázza önmagát, királyát és édes hazáját.

A KATONA ÉS A TÖRVÉNYEK.

Nem elégséges, hogy minden ember tisztelje a fennálló törvényeket és alkalmazkodjék azokhoz, hanem a haza minden egyes alattvalója köteles azoknak pontos és szigorú megtartásáról gondoskodni; szóval a polgár éppen úgy, mint a katona, a szegény vagy gazdag, magas vagy kis állású egyén, egyaránt szálljon síkra a megtámadott törvények megvédelmezésére és azok betartása érdekében, ha valaki azokat megtámadná, vagy veszélyeztetné.

A törvények biztosítják és megvédik a polgárok javait a végpusztulástól, a törvények védik meg a gyengéket a hatalmasok túlkapásaitól és az isteni igazságosság szerint a bíró ítélőszéke előtt szegénynek vagy kicsinynek vagy hatalmasnak egyaránt joga van követelni az igazságot.

Nagyon természetes, hogy a törvények tiszteletben tartása egyike a legfőbb katonai kötelemeknek; a katona van hivatva a törvény előírta rend felett örködni és megvédeni a hazát a küllellenség

betörése ellen. Világító csillagként kell tündökölnie abban, hogy magát készségesen aláveti a törvényeknek, mert hiszen a törvény őt is mint a többi polgárt megvédi az önkényeskedés és merényletektől.

Az előjárók iránti kötelekről.

Az engedelmisség és a fegyelemről.

A katonai szolgálat feltétlen engedelmisséget követel. Ebben rejlik a katonaságnak dicsőséges hírneve, legfőbb biztosítéka a hazának és ez ad önbizalmat az egész hadseregnek. Szóval az egész hadsereg alapereje az engedelmisség.

Az engedelmisség szükségképeni folyamánya a katonai törvényeknek, miáltal minden egyes katonára a rangban magasabbnak és idősebbnek bizonyos fokban alá van rendelve. Ezt a törvényt alárendeltségi (subordinációs) törvénynek nevezük, mely minden alsóbb rendű egyéntől a magasabbal szemben feltétlen engedelmisséget követel. Enélkül nincs fegyelem, nagy és dicső tettekre se képes a katonaság, lévén az engedelmisség rúgója a csapatok sikerrel járó vállalkozásának. A kicsiny, de fegyelmezett hadsereg vállal-

kozását siker koronázza, ellenben a fegyelmezetlen hadsereg, legyen az még oly nagy, dicső tettekre egyáltalában képtelen.

Az engedelmisséget tárgyaló hadicikkely igazolja, mily fontos szerepet játszik a fegyelem a rend fenntartásában.

A főokok, melyek a katonát meggyőzik a fegyelem szükséges voltáról, az érzelem, igazságérzet és a becsületérzés. Az a katona, akinek helyén van az esze, meg van róla szentül győződve, hogy a fegyelemre szükség van és alkalmazkodik követelményeihez, nem a büntetéstől való félelemből, sem pedig az önzés szülte megjutalmaztatás reményétől való kecsesgömbölyözéstől, hanem egyesegyedül az észszerűség diktálta okoknál fogva.

Az engedelmisség bármely formában való megtagadása, az előjárók ellen bármely ellenállás, hiányos ítélőképességre és gyenge értelmiségre vall. És mi háramolhat rája a hiábavaló ellenkezésből? Mivel nálánál hatalmasabb és a dolog mélyére tekintőbb emberekkel áll szemben, végeredményben mégis csak kénytelen a derekát beadni és megtenni mindazt, ami ellen oktan ágaskodott és megkapja a maga büntetését, előjárói szemében pedig vesztett jó hírnevéből.

Az a katona, aki a hadicikkelyek ellen vét, vagy megtagadja az engedelmességet, olyan semmirekelő ember, mint aki megszökik az ellenség elől. Mind a kettő gyávának minősíthető, mert egyik az esetleges halál elől menekül, a másik pedig kötelei teljesítése elől keres kibúvót. Mindketten megsértik a fegyvertársaikat és vétenek az egész hadsereg ellen.

A fegyelem ellen gyakran vétkező katonák szégyenfoltjai az ezrednek és nem szabad a bajtársaknak megfélemleniük arról, hogy az ilyen emberek ellenségeik, lévén a fegyelem, a becsület a derék katona védőpajzsa.

A bajtársak tehát saját érdekükben járnak el, amikor megtévelyedett bajtársaikat kötelességük teljesítésére sarkalják és ha a bajtársi szívből fakadó szép szavakra, jó tanácsokra nem hajlanak, figyelmeztessék őket, hogy a megvetés lesz a megérdemelt büntetésük.

A törvény szigorú betartása alapja az engedelmességnek és erőssége a csapatteknek. Nem lehet ott engedelmességről és a parancsnak egyöntetű teljesítéséről szó, hol minden egyes, a legkisebbtől kezdve a legnagyobbig, nem veti alá magát a törvénynek. Az engedelmességnek nincs

mentsége: az alattvalónak engedelmeskednie kell fellebbvalóinak.

A katonai szolgálat minden ága feltétlen engedelmességet követel, amely nélkül nem állhat fenn semmiféle hadsereg. Itt nincs helye a fontolgatásnak. Az alattvalóknak nem szabad előljáróik parancsait bírálgatni, hogy azt saját belátásuk szerint hajtsák végre; a katonának készségesen kell engedelmeskednie még akkor is, ha a kiadott parancs talán nem lenne ínyére való vagy azt nem tartaná helyesnek.

Vajjon ki mondhatja el magáról, hogy a kiadott parancs boncolgatása közben nem tévedhet és nem ismeri-e félre feletteseinek szándékát? Hogy miféle okok vezérlik az előljárókat a teljesítendő parancsok kiadására? Okosabb dolog a felelősséget a felebbvalóra hárítani parancsai miatt, neki csak a parancsot kell teljesítenie. Még az is gonosztevévé válhatik, akit valami nemes szándék vezérel az engedetlenségre, mert kiszámíthatatlannak az engedetlenség következményei, esetleg veszélyeztetik bajtársaik életét, végveszélybe döntetik az egész hadsereget s így magát a hazát is.

Igaz, némelykor nagy önmegtagadásába kerül az embernek, hogy alávesse magát előljárói paran-

csainak, azonban a művelt ember szívét ilyenkor az a nemes tudat tölti be, hogy akarateréje erősebb volt aggodalmainál és hogy legyőzte szenvedélyeit, meguralva önmagát, saját akarátát mások akarátának tudta alávetni.

Minden csapattestnek, következésképp minden egyes katonának jelszava legyen és fennen hangoztassa, hogy: „én katona vagyok, nekem engedelmeskednem kell még akkor is, ha a kiadott parancs nem lenne szájam íze szerint való”.

Most vegyük szemügyre az engedelmességet vallási szempontból.

Az előljárók iránti tisztelet, engedelmesség annyira szükséges az emberi társadalomban, hogy ennek fel kellene oszonia amannak megszüntével. Isten akarata, hogy előljáróink iránt tisztelettel s engedelmisséggel viseltessünk: „Minden lélek — úgymond Pál apostol a rómaiakhoz intézett levelében — engedelmeskedjék a felsőbb hatalmasságnak, mert különben Isten rendelésének áll ellene; az ellenszegülők pedig maguknak szereznek kárhozatot.” Egy másik helyen ugyancsak a nemzetek nagy apostola mondja: „Legyetek engedelmesek Istenért, úgy a királynak, valamint vezéreinek és pedig nem a szolgálai félelemből, nem a bosszúállás oká-

ért, hanem a lelkiismeretért. Adjátok meg mindenkinek amivel tartoztok, akinek félelemmel félelmet, akinek engedelmisséggel engedelmisséget”.

Isten akarata tehát, hogy tisztelettel és engedelmisséggel viseltessünk a felsőbbség iránt, mely nélkül fel kellene bomolni az emberi társadalomnak. Ha minden embernek rang és rendkülönbség nélkül alá kell vetnie magát a felsőbbségnek, úgy elsősorban a katonának kell engedelmesnek lennie, amely nélkül csak fejtelenség és rendtelenség állana elő a hadseregben. Minő rendet lehetne várni egy ezredben (csapattestben), hol a közkatona tizedesét, ez az őrmestert és így fokozatosan felfelé, egész az ezredesig, kiki közvetlen előljáróját nem tisztelné, rendeleteinek nem engedelmeskednék.

— Uraim! — így szólítá meg csata előtt egy hadvezér az ő tisztjeit, — én engedelmeskedem a királynak, önök pedig engedelmeskednek nekem!”

Ebben a rövid megszólításban ki vagyon fejezve a katonának egyik fő kötelessége, egyik engedelmeskedik a másiknak, egyik alá van rendelve a másiknak s egyetlen ember sincsen a hadseregben, ki fel volna mentve a fegyelem, az engedelmisség alól; a közvitéztől kezdve a tábor-

nagyig, mindegyiknek szigorúan kell engedelmeskednie!

Az engedelmisség az az összekötő kapocs, mely a hadsereget egy szerves egésszé fűzi össze, naggyá és azt hatalmassá teszi. Engedelmisség és alárendeltség nélkül a hadsereg megszűnének hadsereg lenni s hasonlónak lenni az utcai csőcselékhez, hol mindenki saját akaratát s nézeteit akarja érvényre juttatni.

Szalézi szent Ferenc az engedelmisséget az erények királyának mondja s méltán, mert aki engedelmeskedni tud, az minden más erényt igen könnyen gyakorolhat, hatalmában lévén ugyanis a természet indulatai.

Tanulj tehát előljáróiddal gyors engedelmisséggel hódolni, ha magad indulatjain erőt akarsz venni (Kempis T).

Miképen egy és ugyanazon ital a betegnek másképen ízlik, mint az egészségesnek, éppen így vagyunk az engedelmisség erényének gyakorlataival is. A rossz katonának az engedelmisség erényét gyakorolni legnagyobb teherként tűnik fel, míg a derék katonának kedves és teher nélküli lévén az engedelmisség. A rossz katona azért engedelmeskedik, mert arra kényszerítve érzi magát, s a kényszer csak elkeseríti életét. A rossz

katona előljáróiban a parancsot osztogató embert látja, s megfélemedezik arról, hogy előljáróinak is vannak felebbvalói, kiknek szinte engedelmeskednie kell. A rossz katona folyton fontolgatja, bírál-gatja előljáróinak parancsait ahelyett, hogy azokat teljesítené. Ha nem lennének azok kedve szerintiek, szíve a harag indulatával van eltelve és zúgolódása csak életét keseríti meg, s a katonás-kodás legnagyobb teherként tűnik fel előtte.

A derék katona engedelmeskedik, mert ezt cselekednie lelkiismerete sugallja. Önként, jószántából veti magát alá a parancsnak Szt. Pál apostol szavai szerint: „legyetek engedelmesek előljáróitoknak nem szolgai félelemből, nem bosszúállás okáért, hanem a lelkiismeretért.”

A jó katonát szent vallásának tanai is serkentik az engedelmisségre, jól tudja, hogy minden hatalmasság Istentől van, hogy a hadnagy, főhadnagy, a kapitány ur s a többi előljárói Isten helyettesei, akik nem osztogatnának parancsokat, ha csak erre Istentől nem lennének feljogosítva.

Másrészt önmagára is vet egy tekintetet a derék katona, meggondolván ama bőséges Isten áldását, s a nagy hasznot, mely az engedelmisség által reája háramlik.

A katona szegény lévén, nem osztogathat ala-

mizsnát szűkölködő embertársának, nehéz a szolgálata és nem bőjtölhet, nem ér rá mindennap templomba menni, de a katona tud engedelmeskedni, mely által egész életét imádsággá változtathatja; megszámlálhatatlan érdemeket szerezhet magának az örökkévalóságra.

Végre a jó katona engedelmeskedik, mert szeme előtt tartja a közjót s hazája boldogságát, melyet hivatva van minden bel- és külellenség ellen megvédeni.

„Adjatok nekem tizenkét apostolt, — mondá egykori nerei szt. Fülöp — és megtérítem az egész világot”.

Hasonlóképen mondhatom: „adjatok mellém kevés, de engedelmességtől lelkesülő csapatot, mely át van hatva hivatása nagyságától és meghódítom a nagy világot”. Ugy van! Csakis az engedelmesség teszi naggyá, erőssé, hatalmassá s győzelmessé a hadsereget. Csak engedelmes katonákkal lehet várakat bevenni, tartományokat meghódítani, csodákat művelni, csatákat megnyerni és a dicsőség pálmájára szert tenni. Ennek tudatában voltak az előző kor híres hadvezérei, ezt hangoztatják Szobieszký János dicső emlékü lengyel király szavai is, melyeket a törökök ellen Bécs mellett vívott csata után könnyes szem-

mel intézett katonáihoz: „Nem én arattam győzelmet, hanem ti, kedves katonáim, mert engedelmesek voltatok s a jó Isten ezért megjutalmazott minket”.

Kötelmeink a bajtársakkal szemben,

A katonának nemcsak az ezredbeli, hanem a más fegyvernemhez tartozó bajtársakkal szemben is fontos kötelmei vannak. Bajtársait békében és háborúban egyaránt szeresse és tisztelje, segítségére legyen minden ügyes-bajos dolgában a veszély és baj közepette, még élete kockáztatásával is meg kell őt védenie.

Az a katona, aki a veszély közepette cserben hagyja bajtársait, a gyávaság rút bélyegét nyomja homlokára és nemtelen, katonához nem illő tette miatt egész életében lelkiismeretfurdalást kell, hogy érezzen magában. Lelki és testi veszélyben egyaránt kötelessége a katonának bajtársát segíteni, őt jó tanáccsal ellátni, még gondolatban sem szabad fegyvertársát megrágalmaznia.

A derék katona figyelmezteti bajtársát hibáira és éber szemmel ügyel rá mindaddig, míg újra rátér az igazság útjára.

A zsörtölődés minden neme kimondhatatlan lelki kárára van a katonának. A bajtársak között a félreértésnek még a látszata se legyen meg. Csírájában kell elfojtani minden elégedetlenséget. Az öregebb és tapasztaltabb bajtársak legfőbb feladata és elmulaszthatatlan kötelessége a hamu alatt lappangó parazsat eloltani, nehogy fellángolása által óriási bajt okozzon.

A katona életében az egyetértés és a békeségben való összhangzatos együttélésnek legbiztosabb kívánalma a kölcsönös bizalom. A derék katonának foglalkoznia kell bajtársaival, minden gúnyolódás nélkül szépszerével figyelmezteti bajtársát emberi gyarlóságaira.

A csipkelődő gúnyolódás néha-néha megnevettet és kacagásra indít ugyan bennünket, de mivel a megszegényítés és a pellengére való állítás szoros értelemben véve hadüzenet az egész világnak, — mert senki sem ment az emberi gyarlóságoktól, — a gúnyolódó, kérlelhetetlen el-lenségeket szerez magának, a sértett hiúság pedig ritkán tud megbocsátani.

Hogy a bajtársak tiszteletét és nagyrabecsi-lését kiérdemelhesük, a katonának mentesnek kell lennie az önzéstől; ez a förtelmes gonoszság a jellemgyöngye és szívtelen emberek betegsége,

Nemcsak a bajtársi, de a családi békének és egyetértésnek is gyakran megbontója. Az önző embernek nincsenek barátai, még testvérei is el-lene fordulnak, elszigetelten áll ő egymagában.

Ha tehát az önzés minden embernél csunya dolog, még inkább megrovandó ez a katonánál, mely őt gyakran a leghibásabb utakon vezeti.

Miként az önmegtágadó és mindenben megnyugvó embernél bokros erényeket tételeziünk fel, úgy az önző minden kigondolható hibában leled-zik; a derék katonának vezető elve az, hogy Isten nevében engedelmeskedjék és ezáltal példát adjon valamennyi bajtársának.

A katonának annál inkább őrizkednie kell az önzéstől, mert ez szülőanyja a leggyalázato-sabb szenvedélynek, a sárga irigységnek, mely pestisként mérgez meg mindent. Az irigynek nincsenek örömei, még kevésbé nyugodt és szerencsés napjai. Ami bajtársainál örömet okoz, az nála fájdalmat szül és ahol csak tud, igyekszik bajtársainak ártani, hogy ezáltal bosszút álljon szerencséjükön. Nagyon szánalomra méltó ember az, aki folyton azon töri a fejét, hogy miként ártson embertársának s hogy egészen behódoljon a gonoszságnak, még önmaga szerencséjét és be-csületét is képes feláldozni.

A derék katonának esze ágában sincsen, hogy ártalmára legyen bajtársának, sőt azon van, hogy hasznára és szolgálatára legyen. A bajtársi szellem megköveteli, hogy a katona sohase tegyen, vagy mondjon olyasmit, ami a katonaság tekintélyét aláássa.

Ha a katonák — egymás között való érintkezés alkalmával — azonnal megrónák a becsület és az ezred tekintélye ellen vétő bajtársakat, igen csekély lenne a megbüntetett katonák száma.

Megesik azonban gyakran, hogy a bajtársak vétkező bajtársukat, csupa nemtörődomségből nem vonják felelősségre, miáltal megérik benne a tudatot, hogy bajtársai helyeslik hibáit.

Minden katonának kötelessége a rossz útra tért bajtársát bölcs tanáccsal ellátni és kötelmeinek újból való teljesítésére ösztökélni, szóval megértetni vele, hogy mennyire fáj bajtársainknak az ő helytelen magaviselete. Hiszen Isten mindnyájunkat tehetségünk szerint azzal bízott meg, hogy örködjünk a lelkileg gyöngék, az ő törvényei ellen vétők felett. A bajtársi szellem a katonánál az az erős kötelék, mely őket az egyetértés kapcsánál fogva szerves egésszé fűzi össze,

őket élteti örömeikben és bánatukban, kötelmeik teljesítésére ösztökéli, az isteni és emberi törvények megtartására serkenti.

A testületi szellemről.

Minden katonai alakulatot a testületi szellem irányítson.

Testületi szellem alatt a nemes önérzet szülte büszkeséget értjük, mely a csapattest fegyhelmezettségében és véghezvitt vitézi tetteiben gyökeredzik. Minden egyes katona büszke legyen ezredének fényes haditetteire, annak dicsőségét kötelességmulasztás által sohase kisebbítse. Egyesek kötelességmulasztását, vagy a katonához nem illő magaviseletét a többi bajtársak ne hagyják pirongatás nélkül, s ha ez nem használna, kötelességük megtévelyedett bajtársuk hibáit előljáróikkal közölni.

A testületi szellemben összetartás, egyetértés, bajtársiasság és a fegyelem összpontosulnak. Az igazi testületi szellem legszebb ékessége egy ezrednek, mely csodákat művel a háborúban és békében egyaránt.

Ezredét a katona második családjaként tekintse s minden szép és jó, ami ezredében törté-

nik, büszkeséggel töltse el vitézi szívéét. A katonának ezredéhez való ragaszkodása, annak minden egyes tagja iránt tanusított tisztelet képezi a testületi szellemnek alapját; a becsületérzés a példaadás vonzó ereje, sőt egyeseknél a félelem is nagyban hozzájárul a testületi szellem előmozdításához.

Vajjon szükséges-e a testületi szellem hasznos voltát bebizonyítani?

A testületi szellem nemes vetélkedést támaszt a különböző fegyvernemek között, fokozza a fegyvernemek erejét, a kötelesség fokozottabb teljesítésére serkent, egyesíti a katona erkölcsi és fizikai erejét.

Annál nagyobb a testületi szellem ereje, minél nemesebbek és tiszteletreméltóbbak az indokok, melyek azt támogatják, hiszen minden katona egy közös nagy cél megvédésére törekszik, még a rosszak is tartózkodnak a testületi szellem bemocskolásától és ha csak egy szikrája él még bennök a becsületérzésnek, félnek a bajtársak megvetésétől, ami az erkölcsileg, egészen le nem szállott katonára nézve óriási büntetést jelent.

Egy másik értelme is van a testületi szellem fogalmának. Hogy hivatásbeli közös nagy célját teljesíthesse a katona, iparkodnia kell minden

egyresnek saját tehetségeit fejleszteni, hogy ezáltal hasznos tagja legyen az egész testnek, lévén ennek becsülete az ő becsülete.

„A testületi szellem célja azáltal érhető el, ha valamely ezred összes bajtársai teljes erejük-ből arra törekeshnek, hogy ezredük a legjobb legyen”.

Ennél a nemes törekvésnél a saját erejének túlbecslése semmiesetre se irányulhat más csapat-testek lekicsinylésére, — ilyesminek feltételezése lelki korlátoltságra mutatna — mert hiszen minden csapattest ama nagy családnak tagja, melynek közös atyja van a felkent uralkodó (kormányzó) személyében, aki azt akarja, hogy fiai valamennyien egyformán rajongják körül szeretetükkel és egyetértés által széppé és kedvessé tegyék életüket. Becstelen dolog lenne egy másik csapattest érdemeit lekicsinyelni, előnyeiket elvitatni, ami mindig egyenetlenségre vezethetne. A közös fejedelmet szolgáló katonák tisztelettel, bajtársi szeretettel és kölcsönös bizalommal viseltessenek egymás iránt, kerüljék mindazt, ami a békés egyetértés rovására lenne. Sőt néha kívánatos, egyes katona gyengéinek a polgártársak szemei előtt való eltüntetése, hogy a katonai állás becsülete itt álljon előttünk makulátlanul.

Elvitázhatatlan dolog, hogy az ilyen testületi szellem emeli a katona erkölcsi erejét, erőt kölcsönöz a gyengéknek, kötelességük pontos teljesítésére, a rossz embereket javulásra serkenti; mivel a testületi szellem egyáltalában emeli a katona értékét, óvakodni kell a katonának a hiúságtól, mely ravasz módon keríti hatalmába a nem eléggé óvatos harcost.

Gyarlóság lenne azt hinni, hogy más csapat-testek nem érnek annyit, mint azok, ahol X. vagy Y. szolgál.

Minden fegyvernem és csapattest előtt, ha azok rászolgálnak erre, egyenlően kell meghajtunk az elismerés és tisztelet zászlaját, mert hiszen egy közös nagy célt szolgálnak, hogy a hazának dicsőséget szerezzenek.

A hadsereg az emberi testhez hasonlóan különféle részekből áll. Miként a fej, szív, a tüdő, gyomor és a végtagok, tehát az egyes részek mind hasznos és nélkülözhetetlen részei az egész emberi testnek, úgy a hadsereg minden egyes szervének és részének megvan a maga rendeltetése az egészhez.

A katonák egy-egy ezred kötelékébe tartoznak, az ezredek összessége s egyéb alakulatok alkotják a hadsereget, melynek tagjai a zászlóra

tett eskü által testvérekké lettek és a közös nagy célt szolgálják. Miként egyes csapattestet a testületi szellem lelkesít, úgy az egész hadsereg minden egyes katonája szívét ugyanolyan testületi szellem tüzelje, mely csodákat művel és általa városokat lehet bevenni és országokat meghódítani.

Végül álljon itt a kijelentés, hogy az öregebb katonának becsületbeli kötelessége a testületi szellem ápolására és öregbítésére az ezredbeli hagyományokat, annak dicső fegyvertényeit az ifjabb bajtársakkal megismertetni, hogy azok a dicsőséges múlt időken felbuzdulva, hasonló vitézi tettekre serkentessenek.

Szívlelje meg minden egyes katona, hogy mily végtelen nagy hasznára válik egy ezrednek a testületi szellem, mely emeli annak tekintélyét és növeli erejét. De valójában ez csak olyan csapatestről mondható el, melynek minden egyes tagja lelkifájdalmat érez afelett, amikor a fegyvertársai közül csak egy is legkisebb illetlenséget követ el; csak ott lehet szó jó testületi szellemről, ahol minden egyes katona legjobb szándéka és akaratereje szerint hozzájárul annak sikeréhez, s csak ott virágzik a maga egész szépségében, ahol a katona önösségből nem feledkezik meg a közjóról.

A KATONA KÖTELESSÉGE ÖNMAGÁVAL SZEMBEN.

A becsületről.

A becsület fogalma nem képzelődés. A kultúr-ember legfőbb lételem, a népek és nemzetek szerencsésének megalapozására és fenntartására kiváltképpen szükséges érzelem, mely megnevesíti a szegénységet, fényt áraszt a nagyokra s egyenlő polcra helyezi az alacsonyokat a hatalmasokkal.

A becsületérzés égi ajándék, megvan ez minden osztálybeli egyénnél, a népek és nemzetek összességénél, melyet az ember elveszíthet vagy gyarapíthat, de mondva nem csinálhatja magának soha!

Teremtéskor Isten által lelkiünkbe oltott lelkiismeretszava szülte becsületérzés a bűn által még egészen meg nem romlott emberekben oly nagy, hogy szegénylő lepi el orcáját, ha csak gondolatban is vétkezik.

A becsületérzés oly gyöngéden érzékeny, hogy azt még a legcsekélyebb fogyatkozás is bemocskolja. A becsületes ember nem éri be azzal, hogy a fennálló törvények szerint példásan éljen, hanem minden erejével arra törekszik, hogy a vallás előírta erkölcsani követelményeknek szigorúan megfeleljen; a becsületes ember sohasem lesz hálátlan szüleivel, rokonaival, előljáróival és jótévedőivel szemben, őrizkedni fog a tobzódásoktól és feslett élettől, kerüli a hazugságot és tartózkodik mindama bűnöktől, melyeket a törvény alig büntet, de a lelkiismeret és a becsület fóruma megvet.

E felséges volta miatt a becsület a hadsereg „jelszava” lett, mely éppen olyan nélkülözhetetlen jellemvonása a katonának, mint az istenfélelem és a buzgó élet istenszolgájánál.

A becsület alapja mindig az istenfélelemben és a lelkiismeretben gyökeredzik és a legfőbb törekvése megismerni önmagát és embertársait a szeretet és tisztelet jeleivel elhalmozni. Tehát akkor érdemelheti ki magának valaki a tetőtől talpig becsületes elnevezést, ha megadja mindenkinek a magáét, tisztelet, akinek tisztelet jár, nem tör embertársai ellen, megbecsüli annak javait és jótévedőinek sohasem fizet hálátlansággal.

Mint mindennek, úgy a becsületnek is megvannak a maga ellenségei és pedig az igazságtalanság és a hazugság. Különösen ez utóbbi lelki szennytől kell a katonának őrizkednie. A hazugság minden körülmények között gyalázatos dolog, méregként hat az ember becsületérzésére. Mikor az emberek valakinek szemébe mondják a szavakat: „hogya te hazudtál”, egyszersmind legnagyobb megvetésüknek adnak ilyenkor kifejezést. Csunya dolog ez, amikor e szavakat egy a becsületére féltékeny embernek kell hallania! Hát még micsoda förtelmes szavak ezek, mikor a katonáról mondják, hogy hazudott.

A hazugság nem menthető még a természetére nézve féltékeny nőnél, vagy az alig számbavehető gyermeknél sem, hogy lenne az helyénvaló dolog a katonánál, akitől harcias erényeket várunk?

Nagyon sajnálatraméltó ember az, akinél a hazugság második természetévé válik, az ilyen ember lassankint saját énjét se becsüli, hogyan várhatná az embertársai részéről a megbecsülést? Ellenkezőleg, kerüli mindenki és megveti a hazug ember társaságát.

Az a katona, aki becsületes emberként akar mindenki által tiszteltetni, teljes erejéből azon

legyen, sohase hallgassa el az igazságot; gondolja meg, hogy a hazugság nem hajt hasznot senkinek se s az igazság előbb-utóbb kiderül. „Semmi sincs pedig elrejtve, mi fel ne fődöztetnék, sem titkolva, mi meg ne tudassék”, — mondja az Irás (szent Lukács 122.). Egy kis meggondolatlan ballépés okozta szabályellenes cselekedet talán még megbocsátható a katonánál, de a hazugság, mely mindig előre megfontolt szándékból ered, örökre megbélyegzi őt. Ugyan ki bízhatna annak a katonának a becsületében, akire egyszer már rábizonyosodott a hazugság? Akiről egyszer azt mondják, hogy: „hazudott”, elmondhatni róla azt is, hogy: „becstelenül cselekedett”.

A katonának vannak becsületbeli kötelmei is, és pedig: esküjét köteles hűen és igazán megtartani, férfihez illő módon, nyugodtan, és félelem nélkül viselje magát a veszélyben, inkább a halált válassza, mikor a haza becsülete ezt így kívánja, mintsem gyáván viselkedjék. A kitüntetések ne hajhássza, mert hiszen előljárói ezekkel nem fognak fukarkodni, ha valóban rászolgált a kitüntetésekre. Lelkiismeretes pontossággal teljesítse állásbeli kötelességeit, hogy eleget tehessen a becsületnek.

A becstelenségtől jobban kell a katonának

őrizkednie, mint bármely veszélytől, inkább meghal, mintsem hemocskolja becsületét, ezt kívánja tőle felséges Ura, Királya, (Kormányzója), a haza üdve és a zászlajára tett eskü szentsége.

Becsület nélkül a katona nem élhet, becsület nélkül kiváltságos haramia lesz belőle. Ezért fosztják meg a katonát minden kitüntetésétől, ha becsületenséget követ el, mint méltatlant, kidaszítják a hadsereg kötelékéből, s mint ilyen megvetettje lesz az emberi társadalomnak is.

A részegségről.

A katona csak akkor tehet eleget lelkiismeretesen állásbeli kötelmeinek, ha szem előtt tartja a mértékletesség erényeit. Ezt akkor követi, ha ételben italban az aranyközéputon halad. Alkinek helyén van az esze, nem sok fáradságába kerül ezt betartani, tudnia kell, hogy a sok eszem-iszom aláássa az ember egészségét, amire pedig a katonának nagy szüksége van.

Az étellel túlterhelt gyomor gyengíti a gondolkodást, megnehezíti a test mozgását. Az italnak mértéken túl való élvezete ugyancsak korlá-

tozza az embert lelki életének öntudatos cselekedeteiben. A túlságos bor, vagy pálinka ivás következménye a részegség, miáltal oly annyira tönkreteszi magát a katona, hogy egyáltalában nem teljesítheti állásbeli kötelmeit.

Hogy a részegség rombol és dül az ember lelkében, tudták ezt már a régiek; a rómaiak, hogy gyermekeikkel megutáltassák az iszákosságot, egyik rabszolgát részegítették le, élő példán kívánták megmutatni, mily undorító állapotba jutatja s mennyire lealacsonyítja az embert a részegség. Solon az ő korában meghozta a törvényt, hogy még a fejedelem is, ha részegen találtatik, halállal büntetessék. Cirus király méregnek tartotta a bort, nem itta meg, bár fejedelmi kezek nyújtották azt. Szent Ágoston pedig azt mondja: „Mit gyönyörködöl másoknak kárán? Vigasságra kéred embertársadat és amikor lerészegíted, a halálra kényszeríted, ebédre hívod és temetésre viszed; étket ígérsz és gyötrelmet készítesz; bort mutatsz és mérget töltesz”. Úgy, de a méreg rombol és dül, a méreg életet olt és pedig annál hamarabb, minél nagyobb mértékben vétetik be. „A részegség szabad akarat szerinti bolondság”. A bolondság pedig a megtévelyodottsággal egyre megy; ahol a lelki betegség megvan, ott az ész kialudott, érte-

lem, okosság se lévén, az akarat még van semmisítve. Ész, akarat, értelem a lélek tehetségei és tulajdonságai, és ha ezeknek semmi nyomára sem akadunk a részegesnél, világos, hogy a részegség rombol és dúl az ember lelkében. A bölcsek férfiak mind odanyilatkoznak, hogy a részegség megrongálja a testet és lelket, beködözi az értelmet és elűzi az ésszt és összezavarja a megfontolást. Az írás szerint a részeges test olyan, mint a tenger közepén aluvó és elszunnyadott kormányos, aki elvesztette a kormányt, (Péld. 23, 24.) vagy aki borban és részegítő italban gyönyörködik, nem léssen bölcsek. (Péld. 21, 1.) „A bor és a részegség elveszik az értelmet”, mondja Oziás próféta.

Nem tapasztaltatok-e, hogy némely ember, aki józan állapotában soha egy hazug szót nem ejtett volna ki a száján, felöntvén a garatra, cigányülön kalapál, messze elveti a sulykot és hazudik. Vagy igen sok ember, mikor józan, nyájas és síma, előzékeny és udvarias, felöntvén a garatra, zordon, akárcsak a rideg tél, durva mint a pokróc, visszataszító és udvariatlan. A részeg ember ugyanazon órában az indulatok több nemén esik át; most örömeben majd kiugrik a bőréből, később jajszóra fakadva sírni kezd.

Kérdem, hol van itt az ész?

A józan ember nyílegyenesen halad ösvényén; a részeg pedig akarat hiányában az egyenes útból is görbét csinál. A részegnek néha négy lába támad és mászik, mivel akaratát az ital eltemette.

„De a részegség szülője még a civódásnak, öldöklésnek, gyilkosságnak, különösen minden fellejtésnek és fajtalanságnak, ajtót és kaput nyit”, — mondja szent Pál, a nemzetek nagy apostola.

A katonaságnál tett sokévi tapasztalatom után merem állítani, hogy a legtöbb ifjú katona, aki a helyőrségi fogházba került, a részegségnek volt áldozata. Előjárói iránt a függelemsértést legtöbb katona akkor követte el, midőn időn túl kimaradván, lerészegedett, az előjáró intő szavára durvasággal felelt, minek természetes következménye a büntetés, — a fegyház.

Avagy hány katona esett áldozatul véres verekedésnek, minek oka a részegségben keresendő. Hány ifjú katona adózott már életével részegsége miatt, hogy oly büntényre engedte magát ragadtatni, melynek büntetése a bitófa, vagy az agyonlövés volt.

A részegség a katonát az okatlan állatnál is

alább stüllyeszti, mert melyik állat hagyja magát arra biztatni, hogy többet igyék, mint amennyi szomja lecsillapítására szükséges; továbbá állandó nyavalyával rakja meg a testet a részegség. A sugár, a délceg test kiszárad és meggörbül, mintha gúzsba volna kötve az ifjú katona, egészséges arcszíne eltűnik és fehér lesz, szemei bágyadtan feküsznek gödrében s az, ki előbb délcegen lépdelt, annak most már kínos a kerékvágást is át-lépnie. Szóval a részeges katona hasonlít a fonyyadt almához, mely kívül-belül a rothadáshoz közel áll.

A részegség amint rombol és dül a testben és lélekben, ugyanazon időben rombol és dül a katona jóhírnevében: elhanyagolja kötelmeinek pontos betöltését, miáltal elveszti előljárói előtt becsületét és jó hírnevét. Bizalom, becsület, kedves illatú virágok, kár volna ezeket a részegségért feláldozni!

Nem mondom, hogy ne igyál! Igen, igyál, szórakozzál és mulass, kedves katonám, ha ezt anyagi helyzeted megengedi, de tarts mindenkör mértéket! Ugy élvezd Isten adományait, hogy általuk megerősödj, teljesíthesd Istened, legfőbb Hadurad s édes hazád iránti kötelmeidet.

A katona és a tiszta erkölcs.

„A katona nemcsak az uralkodó fejedelem és a haza megmentője, hanem Isten lovagja és Krisztus katonája is legyen”. Mélyen szántó és megszívlelendő szavak ezek. Ugy van, a katonának az uralkodó személyét s hazáját megmenteni legszentebb kötelessége, erre kötelezi a zászlóra tett esküje, ha kell még életét se szabad kímélnie. Ugyanez áll a másik, az örökké való hazáról s annak fejedelméről. A Krisztus király követését előírt kötelmek teljesítéséről sem szabad a katonának megfélekednie. A derék honvéd akkor lesz Isten lovagja és Krisztus katonájává, ha szívében nem a bűn burjánzik fel, hanem a tiszta erkölcs virágai nyílnak. A derék katona azon legyen, hogy a minden bűnnek okozóját, a világ sötétségének fejedelmét, a sátánt legyőzze és az igazság fegyverével úgy harcoljon, hogy a győzedelmes vitézeknek ígért jutalmat elnyerhesse, necsak világi zsoldot, hanem mennyei koronát is kiérdemeljen vitézkedésével.

„Gyatra ember az, aki Istennek tisztaságos szemeit éktelenséggel akarja megbántani, önmagát pedig mocskos erkölcsökkel rútítja. Hiszen a katonai élet nem szabados, trágár, lágy és vi-

lági gyönyörökkel bővelkedő élet. A jó Isten tiszta lelket, becsületes tiszta erkölcsös életet kíván a katonától”.

Az egyház számtalan vitézlő embert írt be a szentek lajstromába és esztendőnként ünnepekkel adózik, emlékeztetőknek. Ilyen vitéz katona volt szent Mór, szent György, szent Flórián, szent Sebestyén és az egész légiók, hatezres szent hadak. Az újkor nagy szentje (1622) Loyola Ignác kapitány volt.

Nem igaz tehát, hogy a katonai állásban meg szabadna tűrni nyilvános cégéres bűnöket, melyekkel Isten haragja gerjed. Miért veszítsen Isten éppen a katonával szemben csatát? Miért kelljen a jónak éppen itt meghátrálnia?

Nem szabad a katonai élet létesítésében megszégyenítve lennie sem Isten bölcsességének, sem jóságának; nem szabad, hogy a katonai szellemet a rossznak a jó feletti győzelme s az ördögnek Isten feletti diadala sújtsa vereséggel.

Mikor a katona merész munkájában s reményeiben, nemes hivatása közepette Istenhez emeli szívét, nem a büntől várja boldogulását — dicsőségét, melynek szükségét érzi, hanem Istenben leli fel.

A kísértésektől ugyan nem ment a katonai állapot sem.

Minden hivatásnak megvannak a maga kötelemei, de veszedelmei és kísértetei is.

A katonai életben sok fiatal katonát sodort a nagyvárosi alkalom olyan bűnös veszedelmekbe, minőkről előbb még csak halavány sejtelve sem volt.

Sok katona egészségesen, istenfélő érzellemmel került ki a szülői házból a kaszárnyába s szolgálata leteltével a tisztátalan élet által megrontva egészségét, a romlott nőszemélyeknek áldozatul esve, lélekben is megváltozva, betegen, testében is megromolva, megnyomorodva, mint a bűnök és förtelmek rabja, talán hitét az Istenben is elveszítve, kerül az anya karjaiba vissza.

Könnyelműség nélkül és előrelátással azonban ez meg nem eshetik! Légy hát okos, nehogy késő legyen a bánat.

Gondold meg, oktalanság volna e földi hazáért hadakozni és az örök hazát elveszíteni — oktalanság volna más embert legyőzni és önönmagát a bűnöktől meggyőzetni — magát a sátán prédájává tenni — e földön dicsőséget nyerni, a más világon pedig Istentől örökre megvetve lenni.

A káromkodásról.

— Idézetek. —

1. „Aki káromolni meri az Úr nevét, halállal büntetessék, kövezze őt agyon az egész gyülekezet, akár honfi akár jövevény legyen”. Mózes III. könyve.

2. „Kit káromolni nem irtózol, Isten az, ki egyetlen szóval teremté a világot, ki téged, oh ember, porból képezett s halhatatlan lelket ihletvén beléd, magához hasonlóvá tett, testi és lelki előnyökkel felruházott; ki a földi liliumot oly díszesen ruházza, ki napját felköltvén, az egész természetet felmelegíti, s a szikkadt földre enyhítő esőt harmatoztat. Isten az, akit a mennynek angyalai imádnak, s a lég madarai magasra szállva énekeikkel dicsőítenek. És az ember, kit mindenek urává tett — nem emeli e tekintetét az ég felé? — igen; de nem dicsőíteni s magasztalni sorsa legbölcsebb igazgatóját; hanem pokoli nyelvvel káromkodva”. **Aranyszájú Szt. János.** „Mindem más bűn részint emberi gyarlóságból ered, de az istenkáromlás vétke saját gonzságból származik; minél nagyobb a megbántott személy, annál nagyobb a gonzság, azért nincs nagyobb bűn az

istenkáromlásnál”, mondja szent Bernardin.

3. „A káromkodó embernek ördög ül a nyelvén s pokol nyiladozik lába alatt”. Alvinczi 63. pld.

4. „Valamint a dajka a gyermekeket énekléssel, úgy az ördög az ember lelkiismeretét káromkodással szokta elaltatni”. Tóth Miklós.

5. „Az Istent és szenteket káromlók első és másodízben nyilvánosan testi büntetéssel, harmadszor pedig a gyilkosok és egyéb gonosztevők módjára halállal fenyítettessék”. 1723:110. t.-c.

6. A száműzöttek mindnyájának megkegyelmezek, csupán az istenkáromló maradjon meg továbbra is száműzetésben; mert míg a többi jobbára csak ember ellen vétkezett, ez magát Istent támadta meg, s így a legnagyobb fölségsértést követte el. A többi ha visszajő, legfeljebb ellenem szervezhet összeesküvést, ha ezen istenkáromló visszajön, gonosz példájával Isten ellen támaszt összeesküvést s oly országban, hol Isten ellen törnek, nem lehet biztos sem az uralkodó trónja, sem pedig a nép boldogsága”. Rupert, német császár 1400.

7. „A káromkodó nyelvét az ördögnek kölcsönzi, az ördög viszont neki adja szellemét és dühét”. Lignori Alfonz, sermo de blaspl.

8. „Bizonyára nem bírnád jogos haragodat visszatartani, ha látnád, hogy valaki atyádat gúnyolja, vele megvetőleg bánik és sárral dobálja; hogyan tűrheted tehát, hogy valaki Istenedet, királyodat és atyádat is gyalázatosan sérti”. Bernardin serm. 41.

9. „Valamint az, ki ég felé követ dob, semmi égi testet sem sért meg, de még csak odáig el sem ér, hanem a kő saját fejére esik vissza: úgy a káromkodás sem éri el azon égi lényt, mely ellen irányozva van, hanem igenis a káromkodónak fejére esik vissza”. Aranyszájú Szent János Hem. 3. de nativ. össz.

10. „Az istenkáromlók rosszabbak az ebeknél s egyéb állatoknál, mert az ebek nem marják meg urukat még akkor sem, midőn az veri meg őket; de az ember azon szájjal káromkodja Istenét, mellyel a tőle vett jótéteményeket, úgy mint ételt, italt élvezi. Az istenkáromkodás ördögi bűn s pokoli nyelv, mert valamint a Szentlélek a jók által szól, úgy az ördög a káromkodók által”. Mansi bib.

Kedves katona barátom, óvd magadat a káromkodás undok vétkétől, ezt kívánja tőled a jó nevelés, főkép a jövő boldogságod reménye!

TARTALOM:

Előszó	— — — — —	7
I. A katonai állás méltóságáról	— — — — —	12
Jogosult-e a háború	— — — — —	16
A katona hivatásáról	— — — — —	20
A katona vallásáról	— — — — —	23
A vallás áldásos voltáról	— — — — —	30
II. A katona kötelmeiről. — A kötelmekről általában	— — — — —	36
A hazaszeretetről és a haza megvédéséről	— — — — —	38
III. A király (kormányzó), haza és a törvények iránti tiszteletéről	— — — — —	45
a) A zászlóra tett esküről	— — — — —	45
b) Az esküszegés és annak következményeiről	— — — — —	48
c) Az árulás büntetése	— — — — —	55
IV. A katona a hadifogságban	— — — — —	56
A katona és a törvények	— — — — —	59
Előjáróink iránti kötelmekről	— — — — —	60
Az engedelmességről és fegyelemről	— — — — —	60
A katona kötelmei bajtársaival szemben	— — — — —	69
A testületi szellemről	— — — — —	73
V. A katona kötelei önmagaival szemben	— — — — —	78
a) A becsületről	— — — — —	78
A részegségről	— — — — —	82
A katona és a tiszta erkölcs	— — — — —	87
A káromkodásról (Idézetek)	— — — — —	90

SZERZŐNEK EDDIG MEGJELENT
MŰVEI :

(kapható Kamaraerdő)

u. p. Budaörs

1. Novibazár—Sandzsák Plevlje	—	5 P
2. Emlékeim Boszniából	— — —	3 P
3. Féljegyzések a világháború vérzivataros napjaiból	— — — —	6 P
4. A magyar katona útmutatója	— —	1 P 20 f
5. A közös hadseregtől a nemzeti hadseregig	— — — — —	2 P 20 f